SALA DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

scînteia tineretului

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

ANUL XLII
SERIA II
Nr. 11 661

6 PAGINI
50 BANI

JOI
27 NOIEMBRIE
1986

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a primit pe Constantin Mitsotakis, președintele Partidului Noua Democrație din Grecia

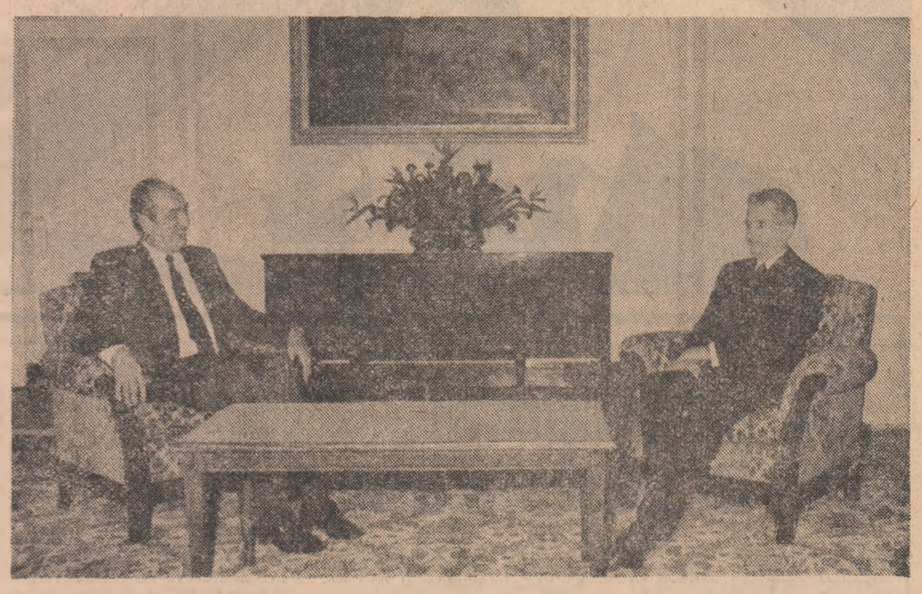

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit, miercuri, pe Constantin Mitsotakis, președintele Partidului Noua Democrație din Grecia, care, în fruntea unei delegații, efectuează o vizită în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut călduros din partea conducerii Partidului Noua Democrație din Grecia, împreună cu urări de noi succese în întreaga activitate. Totodată, el a adresat calde mulțumiri pentru posibilitatea oferită de a vizita România și de a avea un schimb de păreri cu conducătorul partidului și statului nostru în probleme bilaterale și internaționale de interes comun.

Salutînd pe oaspete, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rîndul său, conducerii Partidului Noua Democrație din Grecia un cald salut și cele mai bune urări.

În cadrul întrevederii, care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, a fost evocată colaborarea rodnică dintre România și Grecia, exprimîndu-se dorința comună de a acționa pentru dezvoltarea și mai puternică a colaborării dintre țările noastre. S-a subliniat că întărirea continuă a colaborării dintre România și Grecia pe diferite planuri, dintre organizațiile politice și parlamentele din cele două țări are o însemnătate deosebită pentru consolidarea unor relații de bună vecinătate, conlucrare și pace în Balcani, pentru destindere, cooperare și securitate în Europa, în întreaga lume.

Au fost abordate, de asemenea, unele probleme ale vieții internaționale, fiind evidențiată preocuparea față de situația existentă în lume, deosebit de gravă și complexă, ca urmare a continuării cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, care pun în pericol pacea, însăși existența pe planeta noastră. S-a subliniat că, în aceste condiții, este necesară intensificarea eforturilor tuturor statelor, ale forțelor democratice și progresiste de pretutindeni, ale tuturor popoarelor în direcția opririi cursului periculos al evenimentelor, a înfăptuirii dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, a soluționării pe cale politică, prin tratative, a tuturor stărilor de încordare și conflict, a înlăturării forței sau amenințării cu forța în relațiile dintre state.

A fost relevat rolul deosebit de important ce revine statelor europene în soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale, îndeosebi în înfăptuirea dezarmării și asigurării păcii, în întărirea colaborării și conlucrării dintre toate popoarele lumii.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea de a se pune capăt amplasării de noi arme nucleare în Europa, de a se acționa pentru retragerea celor existente, pentru eliminarea tuturor armelor nucleare și reducerea substanțială a armamentelor convenționale, pentru afirmarea unei politici noi de destindere, înțelegere și pace între toate națiunile lumii.

Considerînd că un factor pozitiv întîlnirea sovieto-americană din Islanda, secretarul general al P.C.R. și președintele Partidului Noua Democrație au apreciat ca fiind deosebit de importantă continuarea acestui dialog pentru a se ajunge la acorduri corespunzătoare în direcția eliminării rachetelor nucleare din Europa, precum și în celelalte probleme ale dezarmării.

În timpul convorbirii s-a evidențiat importanța dezvoltării colaborării bilaterale și multilaterale între toate țările balcanice, transformării acestei regiuni într-o zonă a păcii, securității, colaborării, bunei vecinătăți și înțelegerii, fără arme nucleare și chimice.

Președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României privind asigurarea unității, independenței, integrității teritoriale și a statutului de nelinierе ale Republicii Cipru, convietuirea pașnică între cele două comunități.

Președintele Partidului Noua Democrație, Constantin Mitsotakis, a prezentat poziția partidului său în legătură cu relațiile greco-turce și, îndeosebi, în problema cipriotă.

Referitor la situația economică existentă în lume, a fost relevată importanța soluționării globale a problemelor subdezvoltării, a instaurării unei noi ordini economice internaționale.

În cursul întrevederii s-a subliniat că un rol însemnat în înfăptuirea deziderateior majore ale omenirii îl are întărirea colaborării și conlucrării dintre popoare, dintre partidele politice — indiferent de concepțiile lor politice sau filozofice — în lupta pentru triumful idealurilor de pace, democrație și progres social ale tuturor națiunilor lumii.

Președintele Partidului Noua Democrație din Grecia a relevat înalta apreciere de care se bucură în Grecia politica externă a României, inițiativele și demersurile președintelui Nicolae Ceaușescu, pe plan internațional, pentru instaurarea unui climat de pace, înțelegere și colaborare.

DIN CRONICA ÎNTRECERII

LA ȘANTIERUL AMENAJĂRII OREZĂRIEI DE LA I.A.S. ROȘETI, JUDEȚUL CĂLĂRAȘI, 500 de uteciști au efectuat un volum de lucrări cifrat la peste 12 milioane lei. Alte sute de tineri au fost prezenți la întreținerea canalelor din sistemele de irigații, lucrările executate de ei depășind 1,5 milioane lei. Tot în domeniul agriculturii s-au organizat 17 tabere de muncă patriotică, reunind mai bine de 25 000 de uteciști. Bilanțul lucrărilor, care însumează 21 711 500 lei, este materializat în recoltarea, rectificarea, depănușarea a 204 000 tone porumb, recoltarea și sortarea a 16 212 tone legume, a 12 100 tone sfeclă de zahăr, a 280 tone struguri, recoltarea și depozitarea a 2 750 tone furaje.

FRONTUL LUPTEI PENTRU PACE — FRONT AL MUNCII PENTRU PROGRESUL PATRIEI SOCIALISTE

Referendumul de la 23 noiembrie — eveniment istoric în viața noastră, a întregii umanități

O întreagă istorie acreditează adevărul că pacea nu a fost niciodată, nu poate fi un dar, nu s-a dobîndit și nu se poate apăra exclusiv prin apelul la rațiune și înțelegere. Deși, rațiunea, chemarea la colaborare joacă și au rostul lor firesc în procesul salvgardării vieții pașnice, a valorilor materiale și spirituale făurite de om. Mai ales astăzi, în epoca contemporană, cînd arsenalele militare sînt mai tixite ca oricînd de arme, cînd teribilele ogive nucleare amenință cu dezastrul total și definitiv existența omenească, apărarea păcii devine o problemă de luptă prin fapte, nu doar prin vorbe. Voința de pace se validează numai prin voința clară, politică și morală, de a acționa efectiv și permanent în sprijinul ideii de pace ca realitate a vieții și practicii umane.

Referendumul de la 23 noiembrie s-a desfășurat în România sub emblema tutelară a acestui adevăr fundamental, decisiv pentru soarta nu numai a românilor, ci a tuturor popoarelor, fără excepție, indiferent de mărime și putere. Îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a asigura votului unanim pe care l-am exprimat cu cîteva zile în urmă acoperirea muncii și creației decurge logic din convingerea că simpla retorică pacifistă nu este suficientă pentru cauza dezarmării și păcii. Reducînd armamentele, efectivele și cheltuielile militare cu 5 la sută noi, românii, nu am diminuat capacitatea de apărare a țării — arăta secretarul general al partidului. Cită vreme există forțe ostile, imperialiste, tentate de iluzia unui război nuclear cîștigător, un asemenea act ar fi dovedit naivitate, nu ar fi servit cauza păcii.

Iată de ce, marea acțiune politică pe care am înfăptuit-o la 23 noiembrie, la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizat sprijinirea climatului de pace și înțelegere în lumea contemporană printr-o contribuție românească originală, atît în spațiul vieții internaționale, ca îndemn și exemplu, dar și în spațiul vieții noastre naționale, ca îndemn și chemare adresate tuturor fiilor poporului român de a munci permanent pentru creșterea forței materiale și morale a României socialiste, aceasta fiind o garanție esențială pentru apărarea vieții noastre pașnice, a cuceririlor noastre revoluționare.

Noi înțelegem, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din Capitală ce a precedat pregătirea referendumului, că în ceea ce ne privește putem să ne aducem o contribuție importantă la cauza universală a dezarmării, păcii și înțelegerii între popoare și prin calitatea și rodnicia muncii prestate în vederea asigurării dezvoltării multilaterale, economico-sociale a României. În acest context, apar firești și necesare chemările tovarășului Nicolae Ceaușescu de a munci în așa fel încît problemele complexe ce ne stau în față să capete soluții optime, rezolvarea lor să se înscrie pe cursul profesului general de perfecționare a societății noastre în ansamblu. Dimensiunea luptei pentru pace a poporului român ni se dezvăluie în aceste condiții și ca o luptă pentru întărirea patriei socialiste, pe toate planurile, fiecare la locul său de muncă putînd și trebuind să se dovedească prin ceea ce face apărător și luptător atît pentru apărarea patriei socialiste, cît și pentru creșterea autorității și prestigiului nostru, în concertul tuturor națiunilor lumii, în cadrul marii bătălii duse împotriva acelor forțe imperialiste și militariste care încearcă sau ar încerca să pună sub semnul întrebării liniștea umanității, climatul de viață pașnică, creatoare.

Răspunsul nostru la imperativul apărării păcii, al dezarmării este, așadar, un răspuns prin fapte de muncă și creație. Nu există nici o distanță care să separe efortul de fiecare zi al fiecărui om al muncii, acolo unde trăiește și muncește, de eforturile țării în întregul său de a se manifesta și exprima în lume ca factor de sprijinire a păcii, ca bastion al luptei pentru înțelegere și colaborare internațională. Cu cît calitatea muncii noastre va fi mai înaltă, cu cît vom fi mai eficienți în ceea ce întreprindem, cu cît vom ști să ne gospodărim mai bine avuția, cu cît ne vom reuni mai strîns energiile creatoare, cu atît va crește bogăția națională cu valori materiale și spirituale, insuflînd mai multă forță, mai multă putere poporului român, patriei sale socialiste. Pe acest temei ne vom putea afirma și mai puternic în lumea contemporană ca partizani fideli și prestigioși în favoarea unei lumi mai bune și mai drepte, o lume pașnică, în care demnitatea fiecărui om și a fiecărui popor să fie la adăpost de amenințarea vieții cu distrugerea nucleară.

Fiecare loc de muncă este, poate și trebuie să fie un loc al luptei pentru pace. Luptăm pentru pace nu numai și nu neapărat cu arma în mînă, deși dacă va fi nevoie sîntem gata să facem și aceasta, dar putem și trebuie să luptăm pentru prevenirea războiului prin contribuția adusă de fiecare și toți laolaltă la întărirea României din toate punctele de vedere, sub semnul înfăptuirii idealurilor socialiste și comuniste, a politicii Partidului Comunist Român care servește interesele vitale ale poporului român și totodată interesele vitale ale întregii umanități.

TRAIAN GÂNJU

Noile exigențe ale organizării și conducerii producției

MAI MULTE MINEREURI, PRIN CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

La Exploatarea Minieră Mahmudia

Oricît de greu le-ar veni unora să creadă, drumul cel lung al oțelului de Galați trece — sau începe, chiar — undeva tot pe malul Dunării, în aval de Galați, la Mahmudia. Legătura o reprezintă, de această dată, calcarul siderurgic, material absolut necesar obținerii oțelului.

— Într-adevăr, unitatea noastră este principalul furnizor de calcar pentru Combinatul Siderurgic Galați, ne informează inginerul Petru Ciupercă, directorul Exploatării Miniere Mahmudia. Pe lîngă calcar, tot noi extragem și cuarțita necesară Combinatului Metalurgic Tulcea. În plus, avem importante sarcini la neferoase : cupru, zinc, plumb, sulf. Așa cum în repetate rînduri ne-a cerut tovarășul Nicolae Ceaușescu, considerăm prevederile de plan la toate aceste produse ca fiind minime, eforturile noastre vizînd în permanență obținerea unor producții superioare. Raportăm astfel o depășire a planului de 114 tone plumb, 28 tone cupru, 11 tone zinc, 23 tone sulf și 27 600 tone cuarțită preparată. Demn de remarcat este faptul că toate aceste produse s-au realizat pe seama depășirii productivității planificate, în paralel cu reducerea cu 20,3 lei a cheltuielilor totale la 1 000 lei producție marfă.

— N-ați amintit nimic despre calcarul siderurgic ?

— Viscolele din februarie, dar și alte cauze, preponderent obiective, au condus la o restanță de peste 30 mii tone calcar în primul trimestru al anului. Vreau să menționez însă că datorită măsurilor luate încă de toamna trecută activitatea siderurgiștilor n-a avut de suferit, ei utilizînd calcarul din stocul creat de noi din timp. Ca urmare a intensificării eforturilor întregului colectiv, a unor complexe măsuri aplicate cu fermitate, am reușit să recuperăm în cea mai mare parte aceste restanțe. Ba, mai mult, am izbutit deja să creăm la Galați un stoc de iarnă aproape dublu față de cel de anul trecut, ceea ce, chiar în condițiile unei ierni aspre, le va permite siderurgiștilor să-și desfășoare normal activitatea timp de aproape 3 luni.

— Intervine o firească întrebare : cum ați reușit toate acestea ?

— În primul rînd, prin intensificarea ritmului de extracție. Apoi, prin perfecționarea tehnologiilor, prin eliminarea mai multor locuri înguste de pe benzile de transport și de clasare-sortare. Acționîndu-se cu maximă responsabilitate s-au asigurat în timp foarte scurt revizuirea benzilor transportoare și înlocuirea covorului de cauciuc uzat, a altor piese și subansamble afectate, aceasta asi-

EMIL STANCIU

(Continuare în pag. a V-a)

Calea 13 Septembrie din București

Foto: V. TANASOF

REPORTAJUL NOSTRU

PANCIU — minunea ivită din dragoste de viață și de oameni

Din dragoste pentru locurile natale, Ion Pușcă (doctor în științe agricole, licențiat în horticultură și comerț, membru corespondent al Academiei italiene a viței de vie și a vinului, membru al Uniunii franceze a oenologilor) a ivit cîteva lucruri care au sporit renumele Panciului : mai întîi, a creat șampania de Panciu și, mai apoi (succesiunea este relativă) a scris cîteva cărți despre acest oraș cu o veche istorie. Așezîndu-l pe un traiect european (un traiect cu borne de mare rezonanță : Jerez, Bordeaux), dr. ing. Pușcă dovedește că valoarea (unui oraș, unui produs etc.) trebuie făcută cunoscută, trebuie impusă. Și, astfel, Panciu o ia înaintea altor orașe, localități-podgorii (să amintim numai Drăgășani, Jidvei, Cotnari) în drumurile lor europene. Să argumentăm citind din aprecierile oaspeților : „Panciu ne-a încîntat nu numai prin grandoarea celor realizate în zonă, ci și prin marea umanitate și căldură cu care sînt întîmpinați oaspeții din diferite țări. Acesta este un pămînt al zeilor și dumneavoastră sînteți fericiți să-l lucrați. Dar fără pasiune și talent organizatoric cred că nu s-ar putea face nimic" (Simeon Simeonov, Bulgaria) ; „...un vin bun aduce bucurii, întărește prietenia și creează o bună dispoziție ; numai oamenii buni pot face vinuri atît de bune" (Vladimir Kukușkin, U.R.S.S.) ; „O țară frumoasă, o prietenie trainică, vinuri spumante excelente, un viitor luminos pentru legăturile apropiate, prietenești dintre popoarele chinez și român" (un membru al misiunii de studii din China) ; „Am fost deosebit de plăcut surprinși de calitatea vinurilor degustate" (Marc Clement, Belgia). Așadar, Panciu, un orășel agroindustrial, cu vreo 10 000 de locuitori, un orășel, am zice, cum sînt atîtea în România, s-a înscris pe un traiect european bine definit. Întrebarea, aproape spontană, este cum a fost posibil ? Citindu-i istoria poți răspunde și singur, oferind, ca similitudine, secretul gazonului englezesc : ani de zile (sute de ani) de muncă, de muncă și răbdare. Pentru că viața de vie nu este un dar al naturii, ea presupunînd temeinicie, știință, pasiune și muncă, foarte multă

CONSTANTIN STAN

(Continuare în pag. a V-a)

68 de ani de la făurirea statului național unitar român

TREPTE ALE ÎMPLINIRII

Sintetizînd țelurile politice și aspirațiile de emancipare socială și națională ale românilor transilvăneni — populația autohtonă și majoritară a Marelui Principat — Ioan Inochentie Micu cerea cu aproape două veacuri și jumătate în urmă Curții vieneze și stărilor Transilvaniei : „Să nu se hotărască nimic de noi, fără de noi și în absența noastră!" Era cererea legitimă a unui popor mindru născut, educat în dragostea de libertate, a unor oameni gata la nevoie de jertfa supremă pentru împlinirea și apărarea idealului lor suprem de dreptate socială independență și unitate națională. Dreptatea și libertatea nu puteau fi obținute însă fără realizarea unității, fapt pentru care, în condițiile în care pămîntul românesc a fost permanent amenințat la toate frunteriile de hoarde prădalnice apoi de oștile regatelor și imperiilor agresoare vecine — „unirea românilor într-un singur stat, independent între cele dinlăuntru și între cele din afară" a impulsionat — scria Cezar Bolliac — „sentimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune ceva despre Dacia". Ea „a fost — preciza în 1855 Mihail Kogălniceanu — visul de aur, țelul isprăvilor marilor bărbați ai României". Într-adevăr, de la Mircea cel Mare la Alexandru Ioan Cuza toți marii voievozi și domni sau principi ai Țărilor Române, în mod deosebit conducătorii de stat munteni care aveau înscris dezideratul unirii în însăși titulatura lor de domni „a toată Țara Românească", au urmărit cu consecvență unificarea „Țării" a tuturor teritoriilor locuite de români în hotarele vechii Dacii a lui Burebista și Decebal. Analizînd faptele și Ștefan cel Mare se luptară toată viața lor îndelungată și traseră asupră-le năvălirea îngrozitoare a turcilor, pentru dinsa Mihai cel Viteaz cade ucis, pentru dînsa Șerban Cantacuzino bea otravă, pentru dînsa Horia moarte cumplită pe roată suferi".

De la primele realizări ale domniilor lui Mircea și Ștefan cel Mare la atmosfera efervescentă a întregului veac XVI și domnitorilor, marile bătălii purtate de români în evul mediu cu oștile celor ce ne-au călcat hotarul, marile ridicări populare armate împotriva asupririi străine, programele răscoalelor și revoluțiilor vizînd emanciparea socială și națională, Nicolae Bălcescu concluziona „unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră. Pentru dînsa Mircea cel Bătrîn acțiunile pentru împlinirea „ideii dacice" întreprinse de Petru Rareș și fiii săi, Despot Vodă sau Alexandru Lăpușneanu, pînă la măreața operă a poporului român — Unirea înfăptuită sub sceptrul lui Mihai Viteazul în anii 1599—1600, drumul a fost îndelungat și presărat cu jertfe. Ea a devenit însă în timpul domniei învingătorului de la Călugăreni, Șelimbăr și Guruslău o realitate de necontestat pe harta Europei începutului de veac XVII. Sfărîmată brutal prin intervenția marilor puteri vecine, competitoare la hegemonia universală, care nu au ezitat să recurgă la asasinat pentru a înlătura piedicile ridicate de voința românească în calea politicii lor expansioniste, unirea tuturor românilor trăitori în hotarele străbune ale vechii Dacii a continuat să constituie în secolele XVII—XVIII, alături de dezideratul obținerii deplinei independențe, marele obiectiv al luptătorilor pentru emancipare socială și națională. El s-a reafirmat în cadrul războiului antiotoman din anii 1657—1662 cînd domni ca Gheorghe Ștefan, Constantin Șerban și Mihnea al III-lea Radu au încercat să reînvie epoca și faptele Viteazului. „Io Mihai, domn al Țării Românești și Ardealului și a toată țara Moldovei" ; a putut fi întrezărit în lupta maselor populare din Transilvania pentru ortodoxie, în propunerea făcută de inițiatorul acesteia, Sofronie din Cioara de a se constitui, în anii războiului ruso-turc din 1768—1774, detașamente mixte de voluntari antiotomani munteano-moldo-transilvani, ca germene al unei viitoare armate naționale ; s-a impus atenției întregii Europe odată cu cererea delegaților Munteniei și Moldovei la Congresul de pace de la Focșani—București (iulie 1772—martie 1773) de a se uni Principatele sub tripla garanție a Austriei, Rusiei și Prusiei. Cererea, ca și cele peste o sută de memorii și proiecte de reformă care au urmat în toate celelalte trei țări române demonstrau că boierimea liberală și burghezia română aflată în plin proces de afirmare preluaseră hotărît, ca pretutindeni pe continent, conducerea luptei poporului pentru emancipare socială, libertate și unitate națională. Voința celei mai revoluționare și mai numeroase clase a societății — țărănimea — ca și aspirațiile detașamentelor de mineri, ale meșteșugarilor de la sate și ale proletariatului în formare de la orașe, a fost exprimată în contextul revoluției din 1784 cînd, ca o ilustrare a dorinței maselor largi populare, conducătorul acesteia a fost numit simbolic de contemporani — „Horea — Rex Daciae!" După această dată însă „Partida națională" închegată în Principate în cea de-a doua jumătate a „Secolului Reformelor" și luptătorii transilvăneni, formați în spiritul ideilor Școlii Ardelene, de la care vor emana programele revoluției din 1821 și 1848, au trebuit să acționeze cu deosebită prudență în condițiile în care trupele otomane erau prezente în Dobrogea și la Dunăre, cele habsburgice în Banat, Transilvania și nordul Moldovei, (Bucovina după 1775), iar cele țariste pe Prut (după 1812). Deși nu a mai fost ridicată oficial, de teama intervenției străine, problema creării statului național românesc unitar, ca principal obiectiv al revoluționarilor români, transpărea însă din proclamarea de către Tudor Vladimirescu — acel „Todoraș" așteptat cu dragoste, ca eliberator, de transilvăneni — a necesității strîngerii legăturilor „cu moldovenii, ca unii ce sîntem de un neam, de o lege [...]. Fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova — argumenta „domnul Tudor" — să putem cîștiga deopotrivă dreptățile acestor principate, ajutîndu-se unii pe alții". La scurt timp după înfrîngerea revoluției, în 1822, unul dintre

MIRCEA DOGARU

(Continuare în pag. a V-a)

PAGINA ELEVULUI
PAGINA A 2-A

Profesia de bază — ȚĂRAN
Locul de muncă — SATUL ROMÂNESC
PAGINA A 3-A

LUMEA IDEILOR
PAGINA A 4-A

extemporal la sinceritate

CULTURA GENERALĂ o problemă a şcolii, o problemă a fiecăruia (IV)

Aşadar, admiterea în învăţămîntul superior stimulează elevii în formarea culturii generale ? Ce legătură stabilesc elevii între cultura generală şi admiterea în învăţămîntul superior ? Răspund elevi ai **Liceului industrial nr. 20 din Bucureşti.**

„La vîrsta noastră posedăm o cultură generală destul de bogată. La examenul de admitere, cultura generală ne ajută doar în unele domenii, de exemplu : matematică, chimie, fizică şi biologie. Chiar dacă nu sînt incluse şi celelalte obiecte de învăţămînt — geografie, sport, rusă, engleză, istorie etc — şi acestea fac parte din cultura generală, dar în mai puţină măsură pentru a ne ajuta la un examen de admitere unde trebuie să învăţăm matematică şi fizică, sau chiar deloc". **(Mircea Vasilescu,** clasa a XI-a E). „Consider că nu este nevoie de o cultură generală vastă pentru a absolvi un examen de admitere la facultate. Este suficient să stăpîneşti, să cunoşti bine obiectele de învăţămînt la care se susţine examenul, şi cu puţină şansă, poţi promova. Deşi este bine să ai o cultură generală cît mai vastă, cuprinzînd toate domeniile, cred că ea nu te poate ajuta prea mult la un examen de admitere". **(Valentin Scutelnicu,** clasa a XI-a E). „Cultura generală reprezintă bagajul de cunoştinţe pe care ar trebui să-l aibă fiecare elev. Prin cultură generală nu trebuie să înţelegem că ştim tot, ci dimpotrivă, pe lîngă această cultură trebuie să mai acumulăm şi alte cunoştinţe. Această cultură nu ne ajută pentru a susţine un examen în învăţămîntul superior". **(Carmen Balint,** XI E). „Prin cultură generală eu înţeleg acumularea a cît mai multor cunoştinţe în diverse domenii (ceea ce eu nu am). Indiferent de facultatea pe care aş dori să o urmez eu cred că este necesară cultura generală, deoarece majoritatea materiilor au legătură între ele. Îmi este dificil să învăţ la toate materiile, deoarece fac şi sport de performanţă, dar dacă îmi organizez timpul aş putea acumula mai multe cunoştinţe (şi sper să o fac). **(Dumitru Stolan,** XI E). „În examenul de admitere, pentru alţii cultura generală are o mare importanţă, pentru ceilalţi are o importanţă mult mai mică sau deloc. Pentru mine, la examenul de admitere, cultura generală are **rolul de a limpezi mintea". (Gheorghe Rusu,** XI E). „Noi **elevi** trebuie să ne pregătim zi de zi pentru admiterea la facultate. Noi nu trebuie să ne pregătim zi de zi numai la matematică, fizică, ec. politică şi alte **materi** de bază pentru facultate, noi trebuie să ne pregătim temeinic pentru toate orele. Dacă ne-am pregăti numai pentru materiile de bază pentru facultate la acele **materi** am lua note mari iar la celelalte **materi** am lua note mici (4, 3, 2) şi nu ne-ar trece **profesori** clasa iar dacă am rămîne corijenţi sau repetenţi la vreo materie atunci nu mai putem să dăm la facultate". **(Marilena Dobre,** XI E). „Prin cultura noastră generală înţeleg cunoştinţele pe care le-am strîns în toţi aceşti ani de şcoală şi cred că este nevoie de această cultură generală nu numai pentru admiterea la facultate, ci şi pentru viaţa noastră ceea de toate zilele ; de exemplu, este nevoie de română pentru vorbirea cît mai corectă, pentru un scris cît mai ortografic, este nevoie de geografie pentru cunoaşterea patriei, de istorie, pentru a ne dă seama de trecutul ţării etc. Fără această cultură generală nu poţi să te avînţi pe un drum destul de greu care îţi cere totul, care apelează la cunoştinţele tale generale, fără aceste cunoştinţe generale nu poţi să fii sigur că vei lua la facultate". **(Gabriela Goreţchi,** XI E).

„În condiţiile actuale a te pregăti pentru facultate înseamnă să înveţi enorm. Spre exemplu, dacă un elev de la un liceu cu profil industrial doreşte să se pregătească pentru A.S.E. are de învăţat : fizică, matematică, română, materiile de la bacalaureat şi geografie, economie politică, matematică, materiile de la facultate. Aceste materii, cinci la număr sînt doar (!!) materiile necesare la examene ; pe lîngă aceste cinci materii mai sînt destule organe de maşini, electrotehnică, măsurări electrice şi electronice etc., etc. şi de prisos. În consecinţă, a te pregăti pentru facultate înseamnă să ai probleme." **(Mariana Dumitru,** XI E). „Bineînţeles cultura generală are un important aport la şansele de reuşită la examenul de admitere, dar în general sîntem (atît eu cît şi restul elevilor) tentaţi să punem accentul pe obiectele strict necesare la concurs sau şi pe cele cît mai apropiate, sau care au un rol de înţelegere a materiei vizate. Timpul destinat pregătirii pentru admitere este evident altul în raport cu cel destinat culturii generale." **(Mihai Astratinei,** XII M). „Între cultura generală şi admitere este o legătură «destul» de strînsă. Eu cred **că cultura** generală este un pas important în viitorul nostru şi fără ea nu putem trece de acest pas. Fără cultura generală nu văd cum se poate face faţă în învăţămîntul superior, adică nu cred că este poate intra la o facultate fără să ştii din toate cîte puţin, adică să ai o cultură generală formată nu numai din şcoală, dar şi din studiul individual". **(Bogdan Hurmuz,** XII M). „Fără cultură generală nu cred că se poate : deci timpul afectat pentru pregătirea la admiterea în învăţămîntul superior nu poate lua din timpul pregătirii în general al celorlalte materii în afara celor două trei materii necesare la admitere" **(Florin Şerbănescu,** XII M). „Eu cred că ar exista o legătură între cultura generală şi admiterea în învăţămîntul superior pentru că este normal ca eu învăţînd în toţi anii de liceu şi mai ales de şcoală generală nu maş retrage de la acest ultim moment, **dar un examen de maturitate adică a tuturor cunoştinţelor culese şi învăţate în acelaşi timp prin ajutorul provesorilor** şi învăţătorilor care ar dori şi dînşii să-şi vadă elevii înţrati la orice facultate sau nu chiar la facultate dar măcar să-i vadă ajunşi cu capul pe umeri. Eu cred că ajuns la o vîrstă de 18 ani, adică la o vîrstă de maturitate trebuie singuri să înţelegem ce trebuie să facem mai departe pe parcursul vieţii. Nu numai eu ci toţi cei care ajung la o vîrstă ca asta ar trebui să ajungă singuri prin ambiţia lor **însă-şi** de a reuşi să ajungă la o judecată mai logică pentru că tot lor o **să le pasă** mai tîrziu de tot ceea ce au învăţat în acest timp. **Au o legătură** foarte strînsă între cultura generală şi admiterea în învăţămîntul superior. Eu cred că ar trebui să încerc să dau mai departe, adică la facultate, nu pentru că mă simt obligat, dar cred că numai aşa aş putea să reuşesc să ajung un om ca toţi oamenii care au abiţia să gîndească normal. Admiterea în învăţămîntul superior nu cred că este o piedică pentru cultura generală". **(Remus Dîrjan,** XII M). „Între cultura generală şi admiterea în învăţămîntul superior, eu cred că nu există nici un fel de legătură deoarece cultura generală ţine de totalitatea cunoştinţelor pe care şi le poate însuşi o persoană în decursul vieţii, iar admiterea în învăţămîntul superior este o problemă de ambiţie şi ţine de scopul pe care vrea să şi-l atingă un individ în viaţă. Totuşi, ca să urmezi cursurile unei facultăţi trebuie să ai o bază din punctul de vedere al culturii generale". **(Cristian Gal,** XII M). „Profesorii care predau materiile cerute la facultăţi nu pot atinge nivelul de predare astfel încît elevul care dă la facultate să se poată duce la examen «cu ochii închişi», cum se spune, deoarece sînt nevoiţi să predea la nivelul majorităţii elevilor clasei, care, mai ales în liceele industriale, sînt mult sub limita cerută. Pe de altă parte, profesorii a căror materie nu intră nici în programa de bacalaureat, nici în cea de facultate au cerinţe mult prea mari. Dar, deoarece m-am legat de profesori, să mă leg şi de elevi (din a căror categorie fac parte şi eu). Astfel, foarte mulţi elevi, aş putea spune majoritatea, nu învaţă decît la materiile care îi se cer la facultate (în caz că dau la facultate). Cei care nu dau la facultate nu învaţă deloc (sau absolut deloc) spunînd deseori : «Ce nevoie am eu de... (aici urmează materia respectivă)» ?" **(Ioan Gabriel Şerban,** XII M).

Comentariile mi se par a fi de prisos !

MIOARA VERGU

zîmbete pe jumătate

Un necesar subiect de meditaţie:

LIMBA ROMÂNĂ

Cartea lingvistei Flora Şuteu „Dificultăţile ortografiei limbii române" mai este şi un implicit demers, îndreptat împotriva exceselor şi fasoanelor etimologice, identificabile (surprinzător, nu-i aşa ?) la persoane c-un nivel ridicat de instrucţie sau în medii unde, de obicei, se respiră aerul ozonat al subtilităţilor de tot felul.

Purtînd ades garanţia unor nume, iniţiativele personale de corectare din mers a normelor limbii române se înmulţesc alarmant, depăşind cu mult scuza omenească a bunelor intenţii. Nu e vorba de cine ştie ce invenţii ameţitoare, ci fie de o revenire nostalgic-agresivă la unele obiceiuri de scriere, practicate cîndva, pe la început de secol (cazul lui : sunt, filosof, autobus etc.), fie (fenomen mult mai grav şi mai sesizabil) de preluarea haotică a neologismelor intrate de curînd în circuitul lexical. Mici şi indecise bătălii se poartă actualmente pe seama lui : spray (se pronunţă cu s sau cu ş, se scrie cu y sau nu), jazz (cu doi de z ?), knockout (sau cnocaut ?), Mauritius (de ce nu Morisius cum se pronunţă ?), de watt (cînd se pronunţă de foarte multă vreme vat ?), stres (cu doi de s ?), moto (cu doi de t ?), u final din Mateiu Caragiale se citeşte ? e corect, volei-bal ? etc. Ţinute sub un minim control, toate aceste probleme sînt un semn de vitalitate a limbii. Ignorate ori tratate cu blîndeţe concesivă, ele riscă să ne întoarcă ucor la vremea lui Eliade, cel cu gîtegăul şi alte asemenea. Ce e de făcut totuşi ? Flora Şuteu e fermă în opinia sa : apelul neîntîrziat la dicţionar şi normă. Din păcate lucrurile nu stau atît de simplu şi e cu neputinţă să nu te gîndeşti că împărţită între scriitori celebri, curente şi analize jakobsoniene de text, ora de limba română neglijează fatalmente gramatica şi problemele aflate în litigiu ; că în cadrul celorlalte obiecte greşelile ortografice sînt tratate cel mult cu ironie ; că în corectarea lucrărilor scrise nu există o exigenţă comună, punîndu-se mai mult accent pe conţinut decît, vorba ceea, pe ambalaj etc. În plus, factorii ce pot deturna corectitudinea în exprimare nu se opresc aici, adeseori eforturile şcolii fiind diminuate, ca să nu spunem altfel, de alţi şi nebănuiţi stricători de limbă. Pentru mulţi, ora de gramatică se termină odată cu plecarea profesorului din clasă, uitîndu-se că, asemeni procedurii juridice, în faţa limbii române sîntem cu toţii egali şi nimeni nu poate invoca scuza necunoaşterii. Ortografia e doar un aspect. Ce facem cu restul, cu viaţa de zi cu zi a străzii ce ne oferă cîteodată exact exemplele de care nu avem nevoie, de la : „tăbăcim cu pielea clientului", şi pînă la : „azi avem oo". Ce facem cu acest aparent corect ABC pus pe mai toate firmele raioanelor unde se vînd ţigări, chibrituri şi tutun de pipă „Matelot". De unde pînă unde ABC ? De unde acest infantil TIC-TAC şi ce legătură poate el avea cu un magazin alimentar ? De ce Feronărie? (sic). De ce Mecanică fină — reparat şi încărcat brichete ? Care variantă e mai bună : Cuafor, Coifor, Coafor sau mai degrabă Frizerie ? De ce BIG şi nu BANG ? De ce musai „Pizzeria tineretului" ? etc. Am putea discuta la nesfîrşit aceste exemple. Important e faptul că respectarea ortografiei şi implicit a acurateţei limbii române nu e doar o cerinţă a bunului simţ, ci chiar o „lege", aprobată printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniştri în 1953. Altfel spus, încălcarea normelor ortografice, ortoepice şi de punctuaţie ale limbii române constituie un delict ; şi la propriu, şi la figurat.

SORIN PREDA

o lume pentru 16 ani!

DAR ŞI FOTBAL... PE FURATE!

Ce se poate spune despre un băiat de 16 ani şi jumătate, blond, lung şi subţire, cu palmele atîngîndu-i aproape genunchii, care are o pasiune „veche" — fotbalul — şi una mai nouă — o fată, evident cu aproape doi ani mai mare decît el —, doi părinţi foarte grăbiţi dimineaţa spre serviciu şi doi prieteni mai puţin grăbiţi dimineaţa spre şcoală, care ajunge, după absolvirea a 8 clase la Şcoala generală nr. 51, elev în clasa a IX-a la Liceul industrial „Matei Basarab", care ajunge, după antrenamente lungi şi obositoare, titular în poarta fotbaliştilor juniori de la clubul „Automobilul" şi, după mai multe întîmplări de înţeles sau de neînţeles, la arestul miliţiei, apoi la Centrul de primire a minorilor din Capitală ?

„Ce să vă spun despre mine ? Mă cheamă Radu Covali, am 16 ani şi 6 luni, mai am două surori mai mari, mama şi tata sînt muncitori constructori, lucrează la blocuri. În seara zilei de... împreună cu..." Nu ! Deocamdată nu asta ne interesează ! Să ne oprim la o altă secvenţă...

Ora 6.30. Un început de zi oarecare din toamna anului 1985. În bucătăria apartamentului său din Pantelimon, Radu îşi pregăteşte cu mişcări lenese un ceai. Părinţii au plecat deja la serviciu. Îşi priveşte ceasul : mai are la dispoziţie aproape o oră. Cursurile încep la 8 şi pînă la şcoală face în jur de 40 de minute. Se întinde, caşcă, oftează. Ziua e destul de mohorîtă şi pînă la şcoală e un drum aşa de lung ! Din acest an, de cînd a fost repartizat, după examenul de treaptă, la Liceul industrial „Matei Basarab", drumul pînă la şcoală a devenit brusc lung şi obositor. Altceva era la şcoala din cartier ! Ce ore o fi avînd azi ? Ieri a stat toată după-amiaza la antrenament, a ajuns acasă rupt de oboseală şi n-a mai avut timp să se uite pe orar. Eh, ce-o fi o fi, deocamdată n-are prea multe note proaste... Se insenînează însă la gîndul antrenamentelor : ieri a apărat formidabil, toţi băieţii l-au lăudat. După masă o să treacă iar pe la club, deşi nu e ziua lor de antrenament... Şi pe la Marilena... Un val de căldură îi umple pieptul şi-şi simte obrajii arzînd. Oare părinţii ei or fi bănuind ceva ? În fond se cunosc de atîta timp; şi părinţii se ştiu... Da, dar în ultimul timp trece tot mai des pe acolo... Şi Marilena... tot rîde... pare că nu înţelege nimic ! Ei, da, ea e a zecea ! Îl crede puşti ! Şi totuşi, îi place să vorbească cu el, îl ascultă minute în şir cînd îi povesteşte despre antrenamente ! Închide ochii. Ce nemaipomenit ar fi acum să aibă 20—21 de ani, să fie deja în lotul olimpic. Atunci n-ar mai fi „puşti!".

— Radu ! Măi, Radule !... De jos, de pe aleea din faţa blocului doi băieţi îi fac semne cu mîna, Marian şi George, ăştia iar nu se duc la şcoală ! Le face semn să urce şi după cîteva clipe îi aude sunînd.

— Salut, măi, performanţă ! îi scutură mîna, rîzînd, Marian. Aseară n-ai apărut deloc pe jos ! Oi fi primit ieri multe „boabe" sau te-a cotonogit vreunu' ?

— Am fost cam obosit, ne-a alergat ieri cam mult, am vrut să cobor, dar nici nu ştiu cînd am ţîpit...

— Lasă, că n-ai pierdut prea mult, a fost frig şi ne-am răspîndit repede... Da' ce bei acolo ? Ia te uită ! Ceai ! Păi bine, mă, tu eşti om de „Plafar", sau acu', de cînd eşti la liceu, te-ai dat cu pensionarii ? ! Ce zici, George, de micuţu' ?

„În ziua ala nu m-am mai dus la şcoală. George a scos o sticlă de coniac, zicea că ţine să sărbătorească ceva, n-a spus ce, un „pont" pe care ni-l vinde mai tîrziu ! Am băut şi eu, desi, în general nici nu beau, nici nu fumez. Cu Marian şi George, însă, cîteodată... Au rîs de mine cînd le-am spus că întîrzii la şcoală ! Cu antrenamentele fie, n-aveau nimic, dar cu şcoala ?! Lasă, zicea Marian, ai să vezi, o s-o treci şi pe-a noua... Am plecat în oraş. Am văzut un film, am mîncat şi am băut bere la bufetul „Facultăţii". Marian şi George aveau bani. Am vorbit multe, le-am povestit şi eu de Marilena. Au rîs de „stîngăciile" mele şi mi-au zis că o fată se cucereşte cu cadouri ! Dar că pentru asta îţi trebuie bani ! Pe la ora trei eu am plecat spre club. N-au zis nimic. „Mai vorbim, noi, despre astea, performanţă", mi-a strigat Marian. Te aşteptăm deseară, vezi să nu mai vii aşa de obosit !..."

Iarna lui '85 şi primăvara lui '86 au trecut pentru Radu Covali fără evenimente deosebite. Aceleaşi antrenamente, aceleaşi treceri pe la Marilena, aceleaşi întîlniri cu băieţii, ceva mai multe, însă, absenţe de la şcoală. Absenţe care, fireşte, s-au soldat la sfîrşitul anului şcolar cu cîteva corigenţe. Corigenţe care, după o vară dedicată în exclusivitate fotbalului şi „băieţilor", s-au transformat în repetenţie !

Septembrie a venit aşadar pentru Radu Covali cu reproşuri firesti din partea părinţilor, cu priviri dezamăgite din partea Marilenei, cu acelaşi lung drum spre şcoală, dar cu aceeaşi bucurie a antrenamentelor şi, mai ales, cu indiferenţa consolatoare (faţă de această repetenţie) a „băieţilor". „Crezi că s-a sfîrşit lumea ? îi aruncase batjocoritor Marian. Lasă că o să termini tu şi zece clase, nici nu ştii cînd, important e că viaţa-i frumoasă !" Şi tot acum, coniacul şi ţigările au devenit tot mai ispititoare ! Ca şi Marilena, căreia trebuia neapărat să-i dovedească... maturitate !

„Era într-o seară, pe la începutul lui octombrie — povesteşte Radu Covali. Eram la Marilena acasă, îmi spunea nişte întîmplări de la şcoală şi ne uitam pe o revistă. Era înnebunită după modă, cred că toate fetele sînt la fel. E într-a XI-a acum, mi se pare şi normal să-i placă să se îmbrace frumos. Mai ales că şi ea e foarte frumoasă !...". Se înroşeşte. Tace. Apoi, după un timp, continuă, aproape mecanic, relatarea... „Deci, eram la Marilena, cînd i-am auzit pe băieţi strigîndu-mă Am coborît, era şi aşa, destul de tîrziu...".

„Micule, nu e timp de pierdut, în seara asta ai dat lovitura îi şopti repezit Marian. Dacă vrei s-o cîştigi definitiv pe aleasa inimii tale, îţi trebuie bani, iar bani numai mîndel te-nvaţă cum să-i găseşti. Hai, vino, c-avem treabă, e un loc sigur, fără riscuri...".

„La început m-am speriat. Marian m-a asigurat însă că nu e nici un pericol să fim prinşi, că găsim, sigur, o mulţime de bani, că numai de data asta... Aşa am intrat, printr-un geam din spate, la un Gostat din Piaţa veche (Pantelimon). Tremuram fără să mă stăpînesc şi am ştiut de cum am trecut geamul ăla spart că am făcut o mare prostie. Înăuntru am găsit 350 de lei, un minicalculator, un radiocasetofon, cam vechi, am mai luat nişte conserve şi nişte borcane cu dulceaţă şi am fugit. Nici nu-mi revenisem bine cînd, după primul colţ de bloc, ne-au apărut în faţă doi miliţieni. Ne-au prins imediat şi ne-au dus la miliţie. Apoi am ajuns aici...".

Radu Covali pare că nu realizează încă, în totalitatea sa, gravitatea faptei care l-a adus peste noapte în postura de hoţ. Ştie, desigur, că a greşit, refuză, parcă, să accepte evidenţa, să accepte faptul că el a fost acela ce a pătruns, prin infracţiune, într-o unitate comercială, nu înţelege cum a fost posibil, o aventură, poate nevoia de a se dovedi pe sine, în competiţia cu timpul, de a avea bani, de a fi grozav faţă de o fată şi, de ce nu ? şi faţă de sine însuşi. Cum poate fi numită, însă, hoţia, o aventură ? Poate fi ea justificată de ceva, de inconştienţă, de slăbiciune de moment, de o „mare iubire" sau de aburii grei ai alcoolului? Evident, nu ! Şi totuşi, Radu Covali crede că fapta sa va putea fi uitată, el primul afirmînd că se străduieşte s-o uite cel dintîi, că totul trebuie să rămînă doar un vis urît la care, odată trezit, să nu mai revină niciodată. Radu Covali solicită tuturor celor ce l-au cunoscut „un pic de înţelegere", cerînd să i se acorde, spre îndreptare, o ultimă şansă. Voi, dragi prieteni, i-ăţi acorda-o ?

GABRIEL NĂSTASE

FLORIN CROITORU:

„În muzică, munca este un element absolut necesar pentru a perfecţiona calităţile native"

Elevul aflat azi în clasa a XII-a la Liceul de artă „George Enescu" (secţia vioară) din Capitală, s-a născut la data de 17 mai 1969 în municipiul Galaţi. Încă din copilărie, are reale înclinaţii muzicale pentru vioară, drept pentru care este înscris la Şcoala de muzică din oraşul natal. Începînd cu anul următor, prin mutarea părinţilor în Bucureşti, îl aflăm la liceul susnumit, pe care îl urmează neîntrerupt. Apreciat ca un talent cu totul deosebit de către profesorii săi, de critica de specialitate. În sprijinul acestor opinii vin ca argumente concrete, un lung şir de distincţii cucerite de-a lungul anilor, la competiţii de profil. Menţionăm între acestea, mai multe premii I la etapa republicană a Festivalului naţional „Cîntarea României"; Premiul I la concursul „Ciprian Porumbescu"; Premiul I la Concursul de specialitate de la Tîrgu Mureş: Premiul II şi Premiul special acordat de C.C. al U.T.C. la concursul de la Craiova din acest an; Premiul II la concursul internaţional de la Usti Nad Orlici — Cehoslovacia etc. Se adaugă la acestea numeroasele concerte susţinute ca solist la Filarmonicile din Bucureşti, Sibiu, Bacău, Ploieşti sau la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Capitală, cu prilejul concertului absolvenţilor acestei instituţii.

— Ce-ar fi, Florine, să ne abatem de la prima întrebare, oarecum tradiţională, despre rădăcinile pasiunii şi să-mi răspunzi pentru început: ce este mai important, talentul sau efortul ?

— Mă voi depărta şi eu din plecare de un răspuns moralizator, ce pune pe prim plan transpiraţia. Aşa că vă voi spune că primordial este talentul. Închipuiţi-vă că unui tînăr i se pare că are chemare pentru... fotbal, să zicem. Se înscrie la clubul respectiv, începe să lucreze intens, dar cu toate strădaniile depuse rezultatele nu se văd. Lipseşte acel ceva, scînteia care să-l facă să iasă în evidenţă faţă de ceilalţi. Fireşte, atunci cînd cineva face dovada unei anume vocaţii, munca apare ca un element absolut necesar pentru a perfecţiona calităţile native respective. Nu te poţi baza deci doar pe talent. Munca adăugată cu pasiune, cu ambiţie, dar şi cu răbdare este singura modalitate a succesului.

— Faptul că fratele tău este şi el o personalitate în domeniu (acum este în ultimul an la conservator) a fost pentru tine un stimulent?

— Evident. Am fost primul lui admirator. La început chiar am încercat să îl imit. Apoi mi-am găsit drumul şi stilul care mi se potriveau.

— Ce rol are temperamentul pentru un interpret?

— Acelaşi ca în cazul unui actor sau sportiv de performanţă. Iată spre exemplu emoţiile. Personal, nu am asemenea stări decît înainte de a cînta în premieră într-un loc necunoscut, dar şi în acest caz, pînă să atac primele acorduri. Apoi, nu mă mai interesează ce este în jurul meu. Desigur, temperamentul are un rol şi în interpretare. Anumite bucăţi muzicale cer ca solistul violonist să aibă un temperament sau altul şi fiecare trebuie să ştie după o anumită perioadă ce anume îi este sau nu specific. De altfel, în timpul interpretării unei partituri muzicale publicul simte profunzimea cu care cînţi, patosul pe care îl pui.

— Ce gen de interpretare îţi convine, să fii singur pe scenă ori cu orchestra?

— Ambele, cu un plus pentru acela de solist. Vedeţi, trebuie să revin la întrebarea anterioară. Într-o orchestră sînt temperamente diferite şi în această situaţie membrii acesteia este necesar să fie unul pentru toţi şi toţi pentru unul. Vreau să zic că în această situaţie personalitatea trece oarecum pe planul al doilea. Ca solist însă răspunzi numai pentru tine, te poţi desfăşura conform propriei tale dorinţi.

— Cît studiezi pe zi ?

— Cel puţin patru ore. La care se adaugă, normal, nu, o oră-două de teorie, plus, pregătirea lecţiilor pentru a doua zi, care mai îmi iau vreo două ore. Bineînţeles sînt zile cînd nu mă ating de vioară, dar asta nu pentru că am ajuns la saturaţie, ci pentru faptul că simt nevoia unei relaxări. Asta se întîmplă de obicei sîmbăta şi duminica. Chiar în timpul unor asemenea pauze mă trezesc că mă gîndesc la vioară, astfel că atunci cînd reiau studiul simt că o fac cu şi mai mare profunzime.

— Aud că eşti şi un elev foarte bun. Ce îţi mai place în afara muzicii ?

— Disciplinele umaniste în general. Mă descurc relativ bine şi la matematică, fizică sau chimie, dar nu le pun pe acelaşi plan cu cele de mai sus. Îmi place să cunosc cît mai multe din diverse domenii, drept pentru care lecturile reprezintă o pasiune constantă.

— Care este al doilea instrument pe care îl studiezi la şcoală şi în care se spune că eşti destul de bun ?

— Pianul. M-am apropiat de pian şi pentru că prietena mea urmează acest instrument la clasa paralelă în acelaşi liceu. Uneori chiar studiem împreună.

— Nu pot să nu îţi pun şi ţie o întrebare ce se potriveşte persoanelor foarte cunoscute de public : care este pentru tine preţul succesului ?

— Dincolo de satisfacţia personală pentru reuşita la un concurs de selecţie în vederea unui turneu de concerte şi mai ales de bucuria succesului la public obţinut cu acest prilej, mai este, dar nu aş vrea să fie luată ca o lipsă de modestie, invidia confraţilor, a unora dintre ei. Asta este oarecum dureros şi surprinzător, mai ales că uneori înţepături sau vorbe aruncate în spate vin şi de la cine nu te aştepţi.

— Din cîte înţeleg şi din ce am aflat, nu numai că nu le răspunzi cu aceeaşi monedă, dar chiar cauţi să le întinzi o mînă, dar te şi ambiţionează la o muncă asiduă.

— Da, aşa este. În muzică este oarecum la fel ca în ştiinţă. Pe măsură ce pătrunzi mai bine domeniul, doreşti în mod firesc să înaintezi în stăpînirea lui, pînă la perfecţiune. Este desigur un drum lung, pe care nu porneşti decît dacă iubeşti cu adevărat muzica. În acest context găsesc necesară precizarea că numai studiul şi teoria nu sînt suficiente. Este absolut util în această etapă să fim ajutaţi să ne formăm o cultură generală solidă. Este aceasta elementul care te ajută să treci de treapta minimă a interpretării pur şi simplu şi de a da profunzime muzicii tale, de a produce oamenilor bucuria estetică pe care o aşteaptă.

— Care sînt principalele evenimente care te aşteaptă în perioada următoare ?

— În ianuarie urmează să apar într-un concert la Ateneu împreună cu fratele meu, după care sîntem invitaţi pentru cîteva recitaluri la Filarmonica din Sibiu. Şi poate dacă am reuşit la un recent concurs de selecţie, voi mai da cîteva concerte prin cîteva oraşe ale ţării, pînă la sfîrşitul anului. Pentru 1987, principalul obiectiv este însă reuşita la conservator.

ALEXANDRU STROE

performanţele adolescenţei

ŢĂRAN PROFESIA DE BAZĂ — SATUL LOCUL DE MUNCĂ ROMÂNESC

Ferestre spre munte

Comuna Crucişor, judeţul Satu Mare, e aşezată între păduri, acolo unde culmile Munţilor Codrului scad, devin blînde şi oferă privirii un peisaj calm, îmbrăcat de culorile aurifere ale sfîrşitului de toamnă. Perdelele de foioase, amestecate cu conifere, coboară versanţii în valuri largi care cuprind infinite nuanţe şi se opresc chiar la marginea satului, ce pare un joc de forme albe risipite într-o alveolă uriaşă a pădurii. Comuna are, de fapt, mai multe sate componente: Crucişor, Iegerista şi Poiana Codrului, separate de mici forme de relief, unele împădurite ; ele formează însă acelaşi nucleu rural, aflat aici în lumina odihnitoare şi nesfîrşită a muntelui, peste care soarele aşază în fiecare dimineaţă o aureolă diafană. Dacă deschizi fereastra şi îţi încordezi auzul simţi respiraţia pădurii, mişcarea ei secretă, înconjurată de aburul uşor prin care se evaporă umezeala nopţii. Mă mişc deci într-un decor specific localităţilor de munte. Case mari, trainice, garduri aliniate perfect, ce trădează meşteşug şi un anume simţ artistic, magazii şi şuri în porţile cărora lemnul miroase persistent a răşină, a fîn şi a mere. La urma urmelor pădurea face parte din viaţa oamenilor. „Din curtea noastră se vede pădurea", îmi spune tînăra educatoare Mariana Boloş, secretara comitetului organizaţiei de tineret din comună, şi cînd spune asta privirea mea vede într-adevăr liziera pădurii, cortina ei verde în spatele căreia palpită o viaţă secretă, cu arbori şi sălbăticiuni, cu poieni şi izvoare. Vorbind despre familia Boloş se poate spune că e vorba de o legătură afectivă pentru că tatăl, Traian Boloş, e pădurar şi viaţa lui s-a împărţit decenii de-a rîndul între păduri şi casă. Se înţelege că toţi cei patru copii ai familiei Boloş — astăzi mari, trecuţi prin şcoli şi aflaţi fiecare la rosturile lui — au crescut într-un adevărat cult al pădurii şi structura sufletului lor e puternic impregnată de poezia acestui univers silvic. Dar nu despre familia Boloş îmi propun să vorbesc în spaţiul acestor însemnări, ci despre familia mai mare a localităţii, o colectivitate umană puternică, unită, a cărei primă carte de vizită e hărnicia, dovedită de pulsul diurn al muncii, de înfăţişarea frumoasă, prosperă a fiecărei gospodării, a comunei în ansamblu.

Exagerînd puţin se poate spune că această frumoasă aşezare a judeţului Satu Mare este centru industrial. Cînd spun asta am în vedere că la Poiana Codrului îşi desfăşoară activitatea — cu o tradiţie seculară — o fabrică de sticlă, renumită şi dincolo de hotarele ţării pentru calitatea produselor sale, în care recunoşti imediat arta meşterilor sticlari. Am văzut în standurile unei expoziţii superbele pahare şi vaze realizate de fabrica din Poiana Codrului şi mărturisesc că mi s-au părut a întrece realizările altor întreprinderi de profil, prin calitatea materialului, prin fluenţa formelor şi fineţea gravurii, semn că aici s-a acumulat, în timp, o experienţă remarcabilă, că mai vîrstnicii sau mai tinerii meşteri fac din profesia lor o autentică artă, drept pentru care multe din produsele de sticlă şi cristal realizate aici fac concurenţă unor firme renumite pe piaţa internaţională. Fabrica nu e, de altfel, prea mare — are circa 2 000 de oameni ai muncii — dar fluxul de producţie este astfel dimensionat încît produsele sale de serie sau unicatele să se distingă prin frumuseţe, prin calitate. Nu lucrează aici doar oameni din Crucişor, Iegeriste şi Poiana Codrului, ci şi din Birsău, Borleşti, Pomi şi Bicău, încît această fabrică dintre păduri reprezintă un punct de confluenţă pentru o întreagă zonă montană şi submontană, pentru oameni şi familii care au făcut din arta sticlei o pasiune şi o profesie. Ottmar Polczer, sticlar, secretarul comitetului organizaţiei de tineret pe întreprindere, Aurelia David, gravor, Nicolae Petric, mecanic, Doina Varna, gravor, Valentin Pusta, sticlar, sînt numai cîţiva din tinerii care în faţa cuptoarelor, a maşinilor automate sau a micilor polizoare care lasă pe suprafaţa sticlei încîntătoare motive florale sau geometrice, îşi iubesc profesia şi n-ar schimba-o pentru nimic în lume.

Profilul economic al localităţii are, aşa cum e firesc, o dimensiune agricolă. Cooperativa agricolă de producţie din Crucişor obţine, în condiţiile de sol şi climă ale zonei, producţii bune de porumb, ovăz şi secară, terenurile fiind situate nu departe de Someş. În plus, unitatea dispune de importante suprafeţe de fîneaţă fapt care îi permite să dezvolte un sector zootehnic în care ponderea covîrşitoare o deţin ovinele. O fermă pomicolă cu întinse livezi de prun amplifică potenţialul productiv al localităţii, la care se adaugă, firesc, munca plină de neodihnă a oamenilor în propriile gospodării, din care livrează, în cadrul unor contracte cu statul, importante cantităţi de produse agricole. Gospodari harnici ca Grigor Bărsăuan, Ioan Bănăţeanu, Gheorghe Haţegan, Gheorghe Iunian, Graţian Petric, Gheorghe Dan şi Petre Şpan pot constitui întotdeauna un exemplu pentru felul în care ştiu să obţină, prin pricepere şi efort, rezultate bune în activitatea agricolă, în propriile gospodării, care reprezintă tot atîtea semne ale prosperităţii.

Încercînd să realizez o foarte scurtă monografie a comunei, trebuie spus că locuitorii ei beneficiază de multe din înlesnirile vieţii de la oraş. Trei şcoli generale, dintre care cea de la Poiana Codrului are şi treapta a II-a, curs seral, brutărie, dispensar, croitorie, reparaţii radio-tv, magazine, agenţie C.E.C., restaurant, cămin cultural, club al fabricii de sticlă, iată doar cîteva din reperele unui standard de civilizaţie în continuă creştere.

Sînt mulţi tineri la Crucişor: numai în evidenţa organizaţiei de tineret figurează 563, cuprinşi în cele cîteva organizaţii de pe raza comunei. Ponderea o deţin, desigur, cei de la fabrica de sticlă, sticlari, gravori, şlefuitori, mecanici ; cîţiva dintre ei au fost amintiţi anterior. O organizaţie puternică îşi desfăşoară activitatea în şcoală, alta la C.A.P. avîndu-i ca membri, printre alţii, pe Lia Aniţaş, secretară, Romulus Filip, Mirela Borse şi Maria Borse. Fiinţează, de asemenea, o organizaţie cadre-instituţii, în care ponderea o deţin cadrele didactice tinere — Aurica Hebe, secretara organizaţiei, Maria Simion, profesoară, Adela Achim, educatoare, Nicolae Miclăuş, învăţător, şi Rodica Lăpuşte, educatoare. Indiferent de profesie însă toţi tinerii comunei se simt legaţi trainic şi profund de viaţa localităţii lor, în a cărei devenire sînt implicaţi prin faptele lor de muncă.

MIRCEA FLORIN ŞANDRU

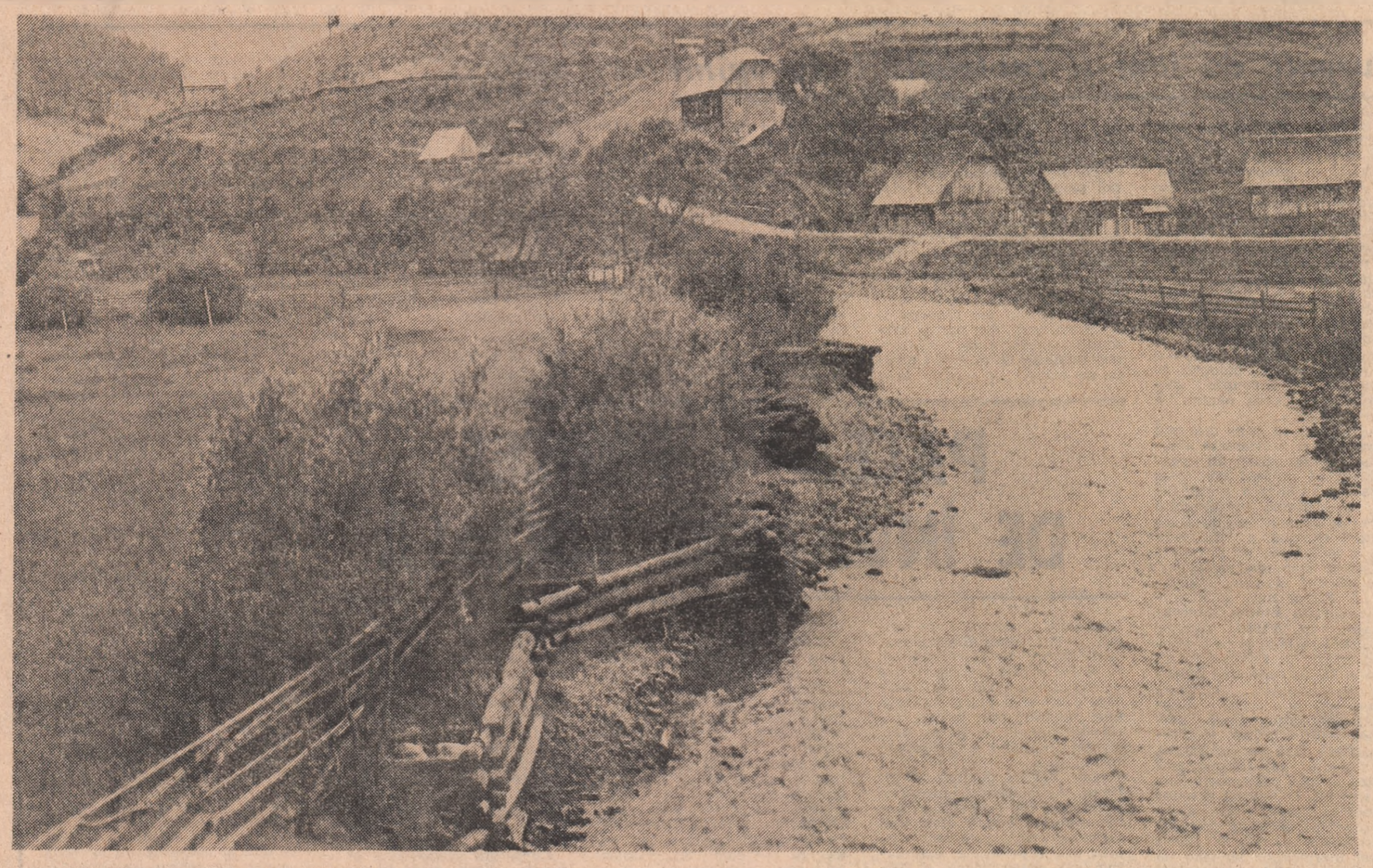

De prin sate adunate

În comuna Dăneşti nu se ajunge deloc uşor, e vorba de Podişul Tutovei, la numai... 50 de kilometri de Vaslui, însă dacă ai răbdare şi norocul să te urci în autobuzul extrem de aglomerat, cu plecarea de la gară, dacă ai şansa ca el să nu se poticnească, vei fi răsplătit, la capăt de drum, cu trăiri dintre cele mai interesante. Sigur, e vorba mai întîi de emoţia reîntîlnirii cu satul natal al marelui nostru savant Emil Racoviţă *— Şoraneşti, care azi îi poartă numele...*

Vizitezi, pe îndelete, casa memorială, devenită elocventă prin truda şi iscusinţa unui tînăr profesor de matematică, Ioan Chiriţă, *muzeograf ca o a doua pasiune, apoi eşti îndrumat de săteni spre locuinţa unui fel de „rival postum" al ilustrului biolog, aflată „peste deal", în satul Dăneşti, care dă numele comunei.*

Urci doi kilometri şi ceva, cobori cam tot pe atîta şi ajungi să afli, de la prima întrebare, unde stă „ciudatul" Costache Buraga. *Asta pentru că ai să refuzi, desigur, să te urci la întîmplare în vreo maşină „mică", indiferent din ce ţară ar veni, spre aceeaşi ţintă, ai să refuzi, zic, de dragul aerului pur şi al mişcării atît de mult rîvnite de un orăşean. Altfel nu este deloc exclus ca la poarta locuinţei lui Costache Buraga — devenită publică — să găseşti, şi după ora ta de mers, maşina pe care ai refuzat-o, iar dincolo de gardul ei să fii martorul unui dialog plin de revelaţii.*

...Costache Buraga, dacă-l întrebi, îţi va spune că este ţăran român *care gîndeşte, ca toţi înaintaşii lui ; dacă afli cîte ceva din altă parte şi insişti să-ţi mărturisească, vei înţelege că este, de fapt, învăţător pensionar, trecut de şaptezeci de ani. Iar învăţător a fost, la Dăneşti, timp de cincizeci de ani, neîntrerupt. De unde, atunci, reputaţia trecută mult peste graniţele ţării a acestui „ţăran cu diplomă" din Podişul Tutovei, etalon al izolării geografice ? Pur şi simplu, din dorinţa de a şti cît mai mult şi mai bine, mai profund cu putinţă. Dorinţă de a şti tot ce se petrece, în el şi în jurul lui, altfel decît sub zodia grabei şi a primului răspuns. Reputaţia lui este a unui înţelept, gata să răsplătească orice întrebare cu lămuriri pe cît se poate (şi se poate) originale, întemeiate pe argumente la care te aştepţi cel mai puţin, dar care te surprind cu atît mai mult şi te pun pe gînduri: la modul convenabil...*

Costache Buraga vorbeşte, neînvăţat de nimeni, cîteva limbi de circulaţie internaţională, însă farmecul lui (echivalat de mulţi vizitatori cu... ciudăţenia) vine de la cufundarea în civilizaţiile vechi şi străvechi, pînă la asimilarea aspectelor de limbă, care le-au susţinut. Însăşi înfăţişarea lui de acum, pletele amintind şi de daci şi, poate, de un Daniil Sihastrul, îl transportă spre acele lumi pe care le scotoceşte. Să-i zici arheolog, se supără (sau pare că se supără), deşi are meritul de a fi dat la iveală, răscolind dealurile din împrejurimi — ajutat şi de unii tineri entuziaşti — obiecte de mare preţ pentru o epocă istorică sau alta. Să-i zici lingvist, i se pare că i-ai minimalizat truda şi orientările, oricum, important este că el a publicat, la editura „Junimea", un foarte apreciat de lingvişti volum (aplecat asupra graiului local) numit „Dăinuiri dănăstene". *Să-i zici filosof, iarăşi protestează : el îşi are propriile categorii morale şi spirituale, nu citează (deşi citeşte, dacă eşti în măsură să observi) din nici un filosof, însă filosofează mai tot timpul. Originalitatea lui, des verificabilă, se susţine şi cu gesturi exterioare : n-a ajuns el la Polul Sud, ca Emil Racoviţă, dar asta nu-l împiedică să-şi frece trupul cu zăpadă, în plină iarnă, călindu-şi organismul care înfruntă astfel bătrîneţea. De locuit, locuieşte într-un fel de căsuţă tip bojdeucă, înţesată cu lucruri de valoare, multe dintre ele intrate în patrimoniul naţional. Sub un nuc răsfirat peste căsuţa lui, apărată cu străşnicie împotriva oricăreţ propuneri de renovare, am răsfoit cărţi vechi pe care mari biblioteci din lume ar fi mîndre să le posede, am ţinut în palmă rozete solare de mii de ani, scoase din pîntecul acelor dealuri şi — iertată-mi fie mărturisirea — am gustat, făcînd să alunece un sîmbure de nucă, o licoare stoarsă de mîinile gazdei, bob cu bob, din strugurii care atîrnau, sălbatic, deasupra noastră.*

Pe genunchi ţineam un ziar parizian de tradiţie, care scria cîndva despre descoperirile ştiinţifice ale lui Emil Racoviţă, iar acum scrie despre geniul unui „ţăran din Podişul Tutovei, România" (cum el însuşi declarase), un ţăran... autodidact, adaugă reporterul. Eu, unul, mă bucur în acele clipe că nu lucrez la vreun ziar care trăieşte din senzaţie, am astfel răbdarea să cumpănesc lucrurile, să dau fiecărui braţ al balanţei ce i se cuvine.

...Costache Buraga mă conduce pînă la margine de sat, de unde-mi arată efecte ale surpărilor de teren şi abia, abia-l opresc din pornirea de a-l acuza, postum, pe marele biolog din satul vecin că s-a dus la Polul Sud să studieze pinguinii, în loc să prevadă (de ce nu — să şi... prevină ? !) surpările de teren din preajma casei părinteşti. Temperez pe cît pot o astfel de „acuzaţie", cu argumente care-mi stau la îndemînă, dar ochii nu mi-i iau de la acest ţăran înţelept, cum se revendică ; şi, mai ales, îmi stăruie-n urechi povaţa lui, să merg pe jos cît oi putea mai mult, în viaţă, dă-o-ncolo de grabă, zice, ea face ca numai trupul să răspundă la apel, motivînd că vine şi spiritul din urmă...

Las prin urmare să treacă prin faţa mea autobuzul obosit ca o broască ţestoasă, lăţită pe şosea, şi zăbovesc între aceste dealuri, unde izolarea geografică şlefuieşte trepte spre universal.

DRAGOMIR MAGDIN

Izolare geografică sau...?

ADEVĂRATA MĂSURĂ A ÎNVĂŢĂTURII

O ceaţă alburie stăruie peste dealurile Dumbravei, acoperind dimineaţa devreme ruginiul pastelat al toamnei. Pădurile dese de foioase şi viile bogate, întinse pe zeci de hectare, respiră parcă liniştea deplină în preajma unui nou început. Ziua se anunţă luminoasă şi aerul îşi recapătă încet transparenţa. Peste cîteva ore totul în jur devine clar. Secvenţele din viaţa comunei bistriţene Dumitra încep să se deruleze întocmai ca într-un film de acţiune — alert, concis, impresionînd retina cu paleta lor multicolură.

...La sediul I.A.S., tînărul şi inimosul contabil şef George Sas „se luptă" de mama focului cu „cineva" de la tranzit care nu vrea, sau nu poate, sau, cine ştie ?, poate amîndouă la un loc, să-i ofere vagoane pentru cereale : „Alo, apăl nu-i bine, tovarăşe, că s-a făcut atîta nămet de porumb ? Bine-i, dar rău îi că zace..." Şi George Sas, roşu ca racul şi transpirat din tălpi pînă-n creştet, nici nu se gîndeşte să se dea bătut şi o ia neostoit de la capăt, iarăşi şi iarăşi, pledînd cu înfocare pentru porumbul „lui"...

...A început şcoala. În bănci, cuminţi, respirînd mirosul de var proaspăt, sînt aşezaţi 748 de copii. Lecţia de istorie la clasa a VI-a este în plină desfăşurare. Profesorul Dan Buzilă explică : „Aşezarea Dumitra a fost atestată documentar pentru prima oară la 6 septembrie 1319 sub denumirea de „Villa Demetrii". Vestigiile arheologice demonstrează că este vorba de o veche aşezare dacică ridicată după invazia tătarilor pe o fundaţie tipic dacică. Cea mai veche construcţie care s-a păstrat este Turnul de apărare, pe care-l cunoaşteţi cu toţii, şi care va împlini curînd 500 de ani..."

...La dispensarul comunal tînăra doctoriţă Corina Nedda Luşcan a terminat de consultat şi ultimul pacient micuţ. Acum se apleacă asupra unui dosar, îl răsfoieşte îngîndurată şi se opreşte îndelung asupra unor cifre. E firesc, cifrele în cauză sînt cele mai semnificative dovezi ale muncii de medic şi doctoriţa se bucură de ele : „Pînă acum procentul de natalitate în comuna noastră a atins 21 la mie. În fiecare lună apar pe lume încă 5—6 micuţi dumitreni..."

Am înregistrat aceste secvenţe deschizînd cu indiscreţia reporterului uşile celor mai reprezentative instituţii ale satului românesc contemporan. Am înregistrat, odată cu ele, şi faptul că efervescenţa cotidiană a acestei lumi, ritmul în care ţăranul de azi îşi trăieşte viaţa lui la ţară imprimă acestui spaţiu un specific aparte, inconfundabil cu acela al oraşului dar atît de aproape totuşi de el. Ceea ce este modern, civilizat, confortabil este strîns şi cinstit legat de tot ceea ce este muncit, migălit, adeseori trudit din greu. Ne-a impresionat frumosul universal, dar el ne-a sugerat hărnicia neobosită a locuitorilor. Ne-au impresionat, iarăşi, recoltele bogate şi le-am pus, firesc, în seama zilelor-lumină petrecute la cimp. Cifrele sugerează nivelul de urbanism al comunei odată cu destoinicia locuitorilor ei. Cum arată astăzi străvechea „Villa Demetrii" ? Ultimii ani au adus progrese incomparabile cu cele înregistrate în toată istoria precedentă luată la un loc. Sute şi sute de ani cetăţenii s-au aprovizionat cu apă purtînd ulciorul pe umăr şi înghesuindu-se zilnic la aceeaşi cişmea comunală. La Dumitra, în anul 1978, prin efortul comun al tuturor locuitorilor, s-a luat măsura introducerii apei potabile şi reţeaua a fost extinsă pe aproximativ 24 de km. ● Astăzi beneficiază de apă curentă şi de confortul băilor peste 200 de familii. Alte repere ale modernizării : ● în ultimii ani s-a construit un drum judeţean asfaltat pe o suprafaţă de 8 km ● s-a construit şi s-a dezvoltat un complex zootehnic ● se lucrează în prezent la un complex de creştere şi îngrăşare a micilor — investiţie care se ridică la 6 milioane lei ! ● s-au construit 60 de case noi cu etaj, iar în centrul comunei se mai află acum şi un modern magazin universal.

Dar unde sînt şi ce fac tinerii comunei ? „80 la sută dintre cei peste 4 mii de locuitori sînt tineri, ne spune mecanizatorul Grigore Ani, secretarul comitetului comunal al U.T.C. Majoritatea dintre ei au absolvit treapta I de liceu la şcoala de aici, şi au rămas să lucreze în continuare pe plaiurile natale. Unii locuiesc la blocurile din centrul comunei, alţii şi-au construit case noi, întemeindu-şi familii frumoase şi — respectînd o tradiţie a acestor meleaguri — cu mulţi copii ! Ce fac ei ? Fiecare are un loc de muncă bine precizat — la C.A.P., la I.A.S., în zootehnie sau la atelierul de mecanizare. Ei sînt în cea mai mare parte autorii producţiilor cu care ne mîndrim. Am obţinut în acest an peste 6 mii tone fructe la hectar, 3 600 kg la grîu, 3 814 kg la orz etc".

Dar trebuie să consemnăm că prezenţa tinerilor este vizibilă pretutindeni. În construcţiile noi, de pildă. În acţiunile de amenajare şi modernizare, de asemenea. Viaţa lor de organizaţie este, aveam să ne convingem încă o dată, o realitate densă în conţinut şi expresivă în formele sale de manifestare. Angajaţi plenar în îndeplinirea obiectivelor noii revoluţii agrare, tineri ca Dina Sas, Gheorghe Spiridon, Ionuc Dumitrean şi mulţi alţii găsesc mijloace specifice de a-şi spori contribuţia în toate domeniile agriculturii moderne. Ei au transportat, de exemplu, 260 mc material lemnos pentru executarea îngrădirilor — şi l-au adus tocmai de la 1 800 m altitudine! Tot ei au contribuit prin ore de muncă patriotică la redarea în circuitul agricol a unei suprafeţe de 67 de ha. Tot ei au plantat de-a lungul şoselei care leagă comuna Dumitra de satul Tălpiu circa 6 mii de pomi fructiferi. Şi toţi tinerii au îndeplinit şi depăşit în proporţie de 125 la sută planul la muncă patriotică prin lucrări de întreţinere a păşunilor, în zootehnie, în agricultură. Parte integrantă a acestui plan, cei 47 mii lei realizaţi de organizaţia U.T.C. a şcolii confirmă speranţele locuitorilor de azi ai comunei, convingerea lor că „schimbul de mîine" va şti să dea în muncă adevărata măsură a educaţiei, a învăţăturii şi mai ales a exemplului primit de la ei.

EMILIA VASILIU

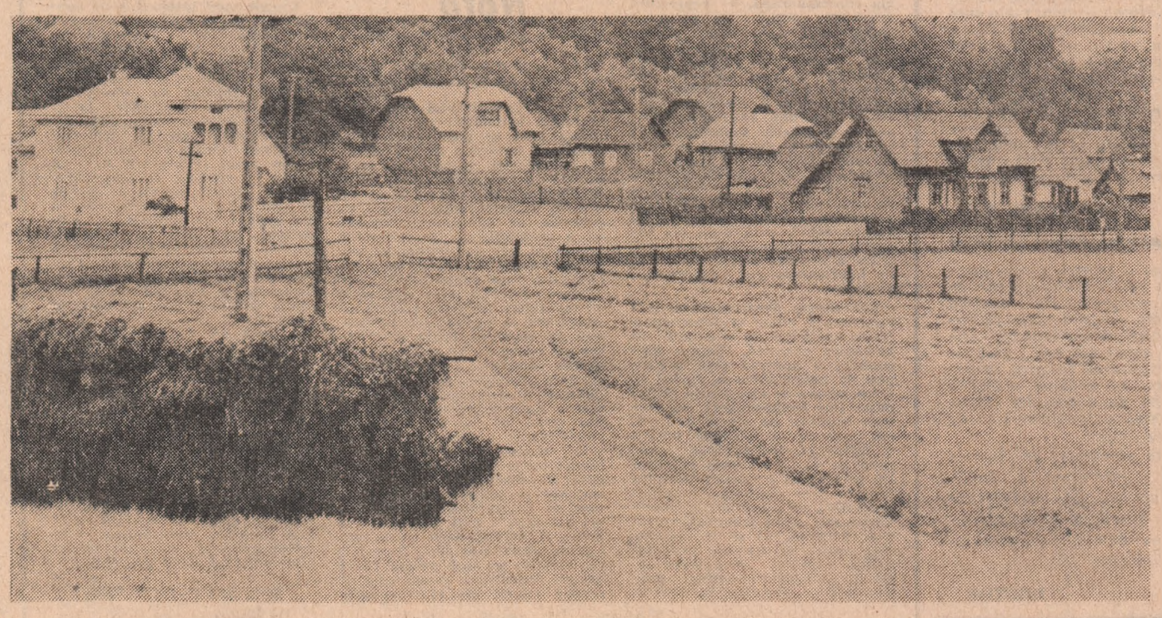

Pe marginea unei scrisori

ŢARA DIN CUVÎNTUL ŢĂRAN

Spicuim dintr-o scrisoare primită recent la redacţie : **«Alăturat vă trimitem titulatura Profesia de bază — ŢĂRAN, decupată din ziarul „Scînteia tineretului" pe care noi nu o înţelegem. Adică noi care sîntem în agricultură şi asigurăm pîinea şi pentru dumneavoastră. Aşa se cheamă meseria noastră ? Ţăran !? Dacă dumneavoastră susţineţi această denumire în locul celei de agricultori care este mai frumoasă, fiindcă lucrăm pămîntul, considerăm că inventaţi şi chiar că ne înjosiţi. Cuvîntul ţăran îl folosiţi fiindcă locuim la ţară... Degeaba susţine bunicul că ne respectaţi munca noastră şi valoarea noastră de muncitori. Bunicul să-şi mai pună pofta-n cui că nu are dreptate. Noi vrem dreptul nostru ! Motivul că ne numiţi aşa este clar : nu ne respectaţi».** Cel care expediază scrisoarea iscăleşte jos — **Un grup de tineri.** Şi cam atît. Firește n-ar fi fost cazul poate să răspundem unei scrisori anonime, nefiind indicată nici măcar localitatea de unde-i expediată, dacă n-am fi încercat pe lîngă o nedumerire amuzată şi un fel de amărăciune. Cîţiva tineri sau mai degrabă unul singur (dialogul cu bunicul pare a indica acest lucru) exprimă, printr-o epistolă alambicată, un sentiment pînă la urmă limpede : acela de a se fi simţit jignit (jigniţi ?) printr-un generic de pagină din „Scînteia tineretului". Cuvîntul incriminat este ŢĂRAN, cuvînt care desemnează, nu numai pentru noi, cu noblețe şi demnitate, asemenea unui blazon al vechimii şi verticalităţii noastre, o clasă socială. Ţărănimea nu este o invenţie gazetărească peiorativă, aşa cum încearcă să afirme curajosul nostru interlocutor fără iscălitură. Substantivul masculin ŢĂRAN indică o persoană care locuieşte în sat şi care practică într-adevăr agricultura, indeletnicire pe cît de veche pe atît de respectată, formîndu-se acest substantiv, prin anexarea sufixului **an** la **ŢARĂ**. Iată, dacă vreţi, cea mai frumoasă dovadă a nobleţei acestui cuvînt : **ţara** este cuprinsă în el .Or, sperăm să nu vă simţiţi şifonat şi la acustica acestui cuvînt.

Drept pentru care, cu toată alternativa „că nu ne veţi mai sprijini" dacă menţinem acest generic al paginii noastre, vom continua să pledăm pentru implicarea tinerilor în marile probleme ale satului contemporan, sat în care tinerii îşi găsesc un fertil teren de afirmare profesională şi umană. Oricum stilul în care vorbiţi pe traseul epistolei despre profesia de agricultor, „prăşind" prin silabe, ne face să credem că nu staţi tocmai bine cu această meserie care-şi are logica ei neostentativă, logica unui şir cusut cu arnici pe o veche cămaşă românească. Ziaristul care cutează să vă răspundă în acest chenar de pagină şi care nu încetează să rîvnească, chiar în inima Bucureştilor, a se considera ţăran, îşi cere scuze că n-a respectat reciprocitatea iscălituri invizibile.

LUCIAN AVRAMESCU

dezbateri • controverse • note • interviuri • recenzii • puncte de vedere

LUMEA IDEILOR

dezbateri - controverse - interviuri - puncte de vedere - note - recenzii - informatii

Curente de idei și confruntări de opinii

PACEA — PROCES DE ÎNVĂȚARE SOCIALĂ

Nicicînd dialectica și dramatismul istoriei nu au fost mai pregnante decît azi. Situația lumii contemporane este pe cît de plină de promisiuni, de speranțe intemeiate, pe atît de încărcată de amenințări, de tensiuni. Starea de suspens a devenit „firească", a devenit, am putea spune, o dimensiune a vieții cotidiene.

Dacă din acest nod decurge pentru unii oameni politici sau doctrinari ontologizarea incertitudinii, a aventurii sau a descurajării, pentru cei mai mulți locuitori ai planetei se impune o unică soluție: speranța activă, lupta pentru o lume a păcii.

În condiții în care cea mai gravă și mai persistentă amenințare o reprezintă un eventual război nuclear ce s-ar solda cu anihilarea vieții însesi, se schimbă fundamental și optica asupra problemelor politicii externe, a diplomației, a confruntărilor și raporturilor pe plan internațional.

Politologul canadian Stanislaw J. Kirschbaun se întreabă în revista **Etudes internationales**, nr. 3/1984, asupra validității războiului ca instrument politic în relațiile interstatale. De ce statele, și îndeosebi marile puteri, se înarmează tot mai mult? Care sînt fundamentele unei asemenea politici? Care sînt alternativele față de recurgerea la violența instituționalizată pentru a regla problemele dintre societăți? Căutînd răspuns acestor chestiuni vitale, autorul conchide pe bună dreptate că strategia ce stă la baza cursei înarmărilor nu este un mijloc de a evita războiul și de a asigura pacea. Dimpotrivă, este drumul spre război. Un război care riscă să fie și ultimul.

„Raționalizarea" fenomenului — pin esență ilogic — care este războiul, apare simptomatic ca o constantă a unui tip de politică promovată de anumite cercuri reactionare, imperialiste. Sociologul Jean Barrêa (**Etudes internationales**, nr. 1/1986) apreciază însă că paradigma politicii de forță cedează tot mai mult teren în condițiile emergenței unei noi paradigme a politicii globale.

Politica globală este inițiată de „actori" politici individuali sau colectivi, guvernamentali sau neguvernamentali. Politizarea unei probleme poate fi fapta deliberată a unui „actor" politic sau răspuns la o „provocare" din partea mediului social. Acest răspuns are tendința de a se manifesta pe etape, în cursul unor tranzacții succesive între primii „actori" sensibilizați și ceilalți „actori" sociali și politici. El se corectează într-un proces de învățare socială prin încercări, succese și erori. În cazul unei învățări prin succes, seria decizională ia forma unei spirale, marcînd o schimbare cumulativă.

Jean Barrêa distinge patru tipuri de concepții filozofice iluministe, la intersecția dintre tradiția literară utopică și ideea istoriei — progres: utopică sau raționalistă, cumulativă sau deterministă, dialectică sau discontinuă și voluntaristă sau politică. Terminologia filozofică a secolului luminilor este adaptată în continuare la actuala terminologie sociologică, pentru a delimita teorii ale schimbării sociale.

Apropiată de viziunea utopică (raționalistă) conceptualizarea schimbării propusă de istoricul J. B. Duroselle (în lucrarea „**Tout empire périra. Une Vision théorique des relations internationales**", Paris, 1981) vehiculează noțiunile-cheie de „flux", „maturizare" și „creație". Spre deosebire de flux și maturizare, care sînt evoluții lente, creația reprezintă transformarea bruscă, ruptura și joacă rolul esențial în schimbarea socială.

Apelul lansat în 1517 de Erasmus din Rotterdam prin celebrul său opuscul pacifist „Querela pacis" este apreciat de Barrêa drept o asemenea „utopie" creatoare, care marchează începutul unei revoluții în direcția edificării păcii.

Creațiile „tehnice" sau „sociale" fac obiectul unui fenomen internațional de diseminare, de difuziune, aspect apropiat de viziunea politică asupra istoriei sau de viziunea progresului social controversat.

O conceptualizare a schimbărilor culturale de vocație politică propune și R.C. Schwartzenberg („**Sociologie politique**" Paris, 1974). El observă că schimbările sociale se petrec ca și cum contra-valori purtate de contra-forțe se materializează în contra-forme pentru a da naștere unei contra-culturi. Forța contra-valorilor provine nu din adevărul lor intrinsec, ci din socializare.

O viziune dialectică asupra schimbării sociale este întrevăzută de Barrêa la Arnold Toynbee, Quincy Wright sau E.B. Haas: contrarietățile naturii sau situațiile de criză sînt propice actualizării unor schimbări calitative care marchează un progres în direcția unei păci durabile. Argumentul ar fi că toate marile decizii care au actualizat ideea păcii perpetue au tras dialectic profit dintr-o „slăbire" a istoriei cu ocazia anumitor războaie sau crize sociale și politice.

Pornind de la schema propusă de R.C. Schwartzenberg, Jean Barrêa observă că faza controversată nu se întrepătrunde cu faza ultimă a deciziei politice care difuzează inovația în întreg corpul social. El propune intercalarea între cele două etape ale fazei decizionale (1. conservarea caracterului competitiv al originilor procesului și 2. realizarea unui nou consens social) a unui palier intermediar, încă competitiv dar deja decizional, palierul contra-deciziei, rod al unui raport de forțe încă nedecis între forțele culturale ale inovării și forțele politice tradiționaliste. Contra-decizia reprezintă un „armistițiu", un compromis provizoriu între utopia creatoare și tradiția istorică.

Literatura specializată se apropie cel mai mult de noțiunea de „contra-decizie" atunci cînd propune acțiunea de „regim", în sensul de „ajustare" diplomatică și situează asemenea fenomene — dintre care controlul înarmării ar fi un exemplu recent — între funcția novatoare, caracteristică concepției liberale a diplomației și funcția conservatoare de confirmare-restaurare a „**statu quo**"-ului, dragă, dimpotrivă, școlii realist-tradiționale a diplomației.

Contra-programele internationaliste în care s-a prelungit contra-valoarea erasmiană a păcii ar putea fi grupate în patru tipuri, după **obiect** (fie statele ca „actori internaționali", fie armamentele ca instrumente privilegiate ale acestora) și după **strategie** (radicală sau reformistă). Alternativele radicale sînt proiectul unității europene și ideea dezarmării, cele reformiste proiectul de arbitraj și controlul armamentelor. Acestui grup de proiecte culturale cu vocație politică, i se adaugă cîteva alternative mixte: cea zisă a „sancțiunilor internaționale" sau a „securității colective", cea a dreptului umanitar (dreptul de la Geneva), care apără victimele războiului și, în sfîrșit, cea a dreptului de la Haga, care limitează mijloacele licite de război.

Contra-programele internationaliste forțează porți prin care utopia să pătrundă dialectic în istorie.

Desigur, în situația politică și militară actuală nu este ușor de inițiat o politică de eliminare a arsenalelor nucleare. Potențații militari, traficanții de armament și așa-numitul „complex industrial-militar", controlînd direct sau indirect mijloacele de informare în masă, caută să creeze în rîndul opiniei publice un climat propice creșterii fondurilor pentru înarmare. Pretutindeni, opinia publică intervine ca pivot în structurile puterii și nu există guvern care să o poată ignora.

Indivizi și grupuri, oameni simpli și personalități proeminente ale epocii contemporane, „actori neguvernamentali" tot mai numeroși și mai activi care militează pe frontul păcii, caută să educe și să influențeze opinia publică astfel încît aceasta să exercite presiuni asupra oamenilor politici, pentru a păși pe calea dezarmării nucleare.

Societatea încearcă să învețe lecția păcii.

MARIAN CURELARU

ORIZONTUL MORAL AL CREAȚIEI ESTETICE

Puncte de vedere

Educația morală înregistrează cultura, iar în interiorul acesteia arta, ca un factor deosebit de important și eficient pentru desfășurarea unui proces el însuși complex, deloc linear și pe termen lung, practic fără limită. S-a acreditat de mult adevărul privind existența unor indicatori estetici privind conștiința și comportamentul moral. Coeficientul estetic, între atitia alții, al profilului moral datorat în esență consumului de artă relevă la rîndul său adoptarea anumitor atitudini fundamentale în fața vieții, atitudini care au vocația expresiei morale, deși cauzalitatea provine din lumea esteticului, mai precis din lumea artei. Operele de artă, receptate social, public, nasc curente sociale de mișcare morală, iar istoria culturii consemnează în această suită nu puține exemple devenite clasice. De pilda, acele curente provenite din creația lui Shakespeare — Hamlet, a lui Cervantes — Don Quijote, mai departe bovarismul, ori estetismul existențial promulgat în creația lui Oscar Wilde, iar șirul exemplelor poate fi continuat încă mult timp.

Conexiunea dintre estetic și etic, fixată pe receptarea creației artistice, pune în evidență opera de artă ca un fapt moral, deși aceasta nu are o motivație morală, prin conținut și semnificație. Totuși arta este și rămîne o modalitate de comunicare socială a omului către om și pentru om, nefiind și neputînd rămîne obiect de uz personal nici măcar atunci cînd autorul se destăinuie, se mărturisește pe sine.

Morala apare și se manifestă în spațiul sociabilității și socializării omului. Or, creația culturală, creația estetică, creația artistică sînt fiecare în parte și împreună acte de socializare și sociabilizare, atît din perspectiva creatorului cît și a publicului care le recepteazā, căruia îi sînt consacrate. Prin creație omul se angajează în fața publicului, iar prin consumul creației publicul se angajează față de cel care a plămădit-o. Dialogul nu este deloc simplu, e complex, interferindu-se în teritoriul său elemente foarte, foarte diverse și a căror măsurare matematică este dificilă, dacă nu imposibilă.

Cum se face transferul din lumea esteticului, a artei în lumea morală este o problemă care solicită precizări foarte detaliate. Nu poate fi vorba de o lecție morală predată de la catedra culturii, a artei, cel puțin nu în termenii obișnuiți prin care înțelegem lecția morală a vieții. Și totuși, comunicarea se face explicit, existînd argumente foarte clare care pledează în favoarea acestei comunicări, cu toate că ea nu este nici rectilinie, nici automată, nici seacă. Ca sursă de moralizare a omului, arta consumată devine act de calificare morală. Acest proces este servit de operațiile pe care publicul le face atunci cînd opera de artă are efectul estetic autentic, profund și durabil ce o caracterizează. Ideile estetice, artistice trec din expresia estetică-artistică în expresia vieții ca idei morale în virtutea operației de derivare, de extracție pe care o facem în prezența operei de artă, sub impactul acesteia. Nu ne bucurăm de artă în condițiile unei opacități desăvîrșite față de viață, dimpotrivă, tentația permanentă rămîne aceea de a stabili similitudini plauzibile între personajul estetic-artistic și omul real, ca „personaj" al vieții. Astfel, se germinează atitudinile fundamentale existențiale din perspectiva esteticului, a artei, așa cum aminteam anterior. Ideea estetică fixează pozitivitatea și negativitatea morală în măsura în care, fără a fi un model, ni se impune ca indemn și cenzură: indemn pentru ceea ce este frumos și bun, cenzură față de ceea ce este urît și rău.

Mai mult chiar, psihologia o dovedește, creația estetică, artistică servește cauza formării și educării morale a omului la atitudinea unui umanism global și peren și prin condițiile emotive pe care le creează publicului. Sub efectul emoției determinate de creația estetică-artistică noi săvîrșim fapte morale specifice, ca urmare a unei disponibilități față de om și viață care ne scoate, ne îndepărtează de purul interes personal, de „gustul" pentru egoism și autarhie. Plenitudinea estetică a intrat în conștiința educatorului contemporan ca un element de bază privind asigurarea eficienței ridicării omului la orizonturi morale cît mai înalte. Desigur, nu ea singură, ci alături de un întreg complex de factori, totuși putîndu-se detecta efecte concrete, imediate, precise ale impactului emoției provocate de consumul de artă asupra publicului.

Atît pe plan rațional, cît și afectiv, conexiunea dintre estetic și etic se vădește a fi rodnică și incontestabilă, ea solicitînd pentru procesul de formare morală a omului multă atenție și perspicacitate, finețe psihologică, o bună cunoaștere și a ceea ce este arta în specificul ei, cît și viața în amploarea imprejurărilor, evenimentelor în care se plasează sau sînt plasați oamenii, cei chemați să fructifice această posibilitate extraordinară pe care omul o are de a produce frumosul, sublimul, așadar de a comunica în modul cel mai profund cu sine și cu semenii săi.

TRAIAN GÂNJU

Receptarea operei

Karl Jaspers

Texte filosofice

Prestigioasa colecție „**Idei contemporane**" ce apare sub egida Editurii Politice și-a adăugat recent în bogatul său palmares o nouă reușită, anume apariția volumului „**Texte filosofice**" de **Karl Jaspers**. Pentru cultura filosofică românească această apariție editorială se constituie într-adevăr într-un eveniment remarcabil, știut fiind faptul că Jaspers este unul dintre cele mai prestigioase nume ale filosofiei universale create în veacul XX. Fondator și exponent al unuia dintre cele mai renumite curente filosofice — existențialismul, Jaspers aparține școlii filosofice germane căreia i-a adăugat prin opera sa noi străluciri, i-a sporit prestigiul tradițional.

Volumul pe care ni-l oferă Editura Politică este o selecție de texte concludente pentru vasta operă produsă de Jaspers, înscriind în sumarul său referințe la originile filosofiei, întemeierea unui nou umanism, viitorul filosofiei, originea și sensul istoriei, precum și alte cîteva capitole de asemenea foarte, foarte interesante pentru specialiști, dar și pentru publicul larg ce dorește și este înclinat să „guste" meditația despre condiția umană în sensul cel mai amplu și încărcat al termenului.

Nu este cazul și nici nu avem spațiul de a intra acum în detaliile lucrării la care ne referim, totuși se cuvine a remarca grija cu care au fost selectate textele dintr-o operă, cum spuneam, extrem de diversă și complexă, ele oferind o imagine dacă nu completă în orice caz instructivă asupra realizărilor unei personalități culturale de mare renume în veacul nostru. Pentru că, se știe, Jaspers se adaugă prin ceea ce a realizat în filosofie, și nu numai, acelor nume ilustre din cultura universală care au conferit originalitate contribuției secolului XX la patrimoniul și moștenirea umanității dintotdeauna. Tocmai de aceea această carte este prin ea însăși o invitație la lectură, la gînd înalt și nobil despre om și viața omenească, înțelese atît în spațiul rarefiat al „ideii metafizice" cît și, ceea ce este foarte semnificativ, pe teritoriul vieții, al unor probleme extrem de presante și hotărîtoare, așa cum le-a înregistrat istoria lumii în ultimele decenii.

Repetăm: „Texte filosofice" de Karl Jaspers este o carte ce merită să intre în biblioteca fiecăruia dintre noi.

RED.

„SFIDAREA INFORMATICĂ" ȘI IDEOLOGIA CONSERVATOARE

Dezbateri-controverse

Ascensiunea ideologiei burgheze conservatoare, atît de activă azi, a fost concepută și înfăptuită în ultimul deceniu în jurul unor noi doctrine economice, pe cît de dinamice pe atît de încrezătoare în vocația lor universală, în puterea lor de a găsi soluții definitive la contradicțiile societății capitaliste contemporane. O atare innoire a doctrinelor sau doar reconvertirea lor la noi obiective istorice răspunde în fond provocării permanente care o reprezintă pentru ele schimbarea socială. Apare astăzi evident faptul că „Sfidarea informatică", devenită în ultimul deceniu fenomenul central în economia țărilor puternic industrializate, impunea nu numai o reconversiune a ramurilor industriale perimate din punct de vedere tehnic, ci și una a valorilor ideologice.

Impasul în care se află acum doctrina liberalismului burghez — după ce a servit mai bine de cincizeci de ani drept portdrapel al innoirii capitalismului — o pune în imposibilitate să răspundă acestei noi și radicale provocări. Tocmai criza ideologiei liberale, legată prea mult de eșecul politicilor economice ale „statului bunăstării", este aceea care a condus la situația contradictorie în care tradiționalismul burghez își asumă astăzi rolul de promotor al unei innoiri sociale.

În plan teoretic, rezultatul reconvertirii ideologiei conservatoare la noile obiective ale progresului industrial nu poate fi decît un bizar conglomerat în care sînt asociate eclectic dinamismul tehnicilor productive contemporane, ale informaticii și ale microelectronicii, cu vechile valori cheie ale tradiționalismului burghez: individualismul proprietății, cultul inegalităților sociale și o morală inegalitară care a exprimat timp de sute de ani dominația aristocratică a elitelor. În virtutea vechimii lor, aceste principii sînt asociate astăzi de către gîndirea conservatoare „naturii umane" însesi.

Conservatorismul ca ideologie și-a revendicat de altfel dintotdeauna compatibilitatea sa cu natura umană, înțeleasă într-un mod sui generis ca fapt trăit, ca realitate exemplară și nu ca o abstracție. Tradiționalismul ridică trăirile la rang de principiu și propriul său model practic de viață trăită la rang de valoare exemplară, respingînd „rătăcirile imaginației", jocul liber al rațiunii, care ar pune în primejdie ierarhiile bine cristalizate „de către viața însăși". Acestia sînt termenii în care Louis de Bonald deplingea în urmă cu aproape două sute de ani rolul nefast al revoluțiilor, care ar pune în primejdie privilegiile statornicite încercînd să inloculiască vechi și durabile structuri ale „dreptului natural" cu reglementări „artificiale", iluzorii produse ale abstracției în care „natura umană nu s-ar regăsi cu nimic".

Termenii unei asemenea apărări desuete a valorilor perimate se asociază astăzi în mod paradoxal cu cele mai noi cuceriri ale practicii productive, iar exegezele partizane, cum este cea realizată la începutul anilor '80 de Guy Sorman, elogiază o atare șocantă asociere și își construiesc nu o dată întreaga demonstrație pe argumentele „noului prestigiu intelectual și științific al conservatorismului" (**Guy Sorman, „La revolution conservatrice américaine" Ed. Fayard, 1983**). Pentru a acredita validitatea demersului tradiționalist în plină epocă a unei noi revoluții industriale, aceste exegeze cultivă în mod programator paradoxul revoluției... conservatoare. Iată cum, pe fondul crizei economice care a marcat decisiv cursul descendent al credibilității tezelor liberale, noul conservatorism, acest Janus modern al ideologiei politice, găsește resursele pentru a veni în prim-planul confruntărilor de idei contemporane, arătînd cu una din fețele sale spre revoluția informatică actuală, iar cu cealaltă spre valorile tradiționale. Elaborarea noului discurs conservator, se străduiesc să argumenteze exegeții săi, ar fi azi consecința directă, firească, necesară a afirmării explozive a noilor tehnologii productive. „Cruciada conservatoare, scrie în acest sens Guy Sorman, coincide cu manifestările crizei economice, dar și cu transformările revoluționare care afectează tehnicile de informare (televiziunea prin cablu și prin satelit) și producția însăși (microprocesoarele)".

Dincolo de asocierea lor în timp, cert este că înlocuirea rapidă a tehnologiilor și modernizarea ideologiei conservatoare au în comun costurile ridicate ale devizului și riscul implicat în ele. Reconvertirea valorilor tradiționale ale **statu-quo**-ului pentru a le face să corespundă transformărilor rapide din viața economică a făcut necesar, de pildă, apelul frecvent la costisitoare tehnici de marketing literar-filozofic pentru că numărul mare de lucrări apărute într-un interval de timp relativ scurt, ca și marea diversitate a domeniilor teoretice care au fost remodelate din perspectivă conservatoare nu puteau fi decît rezultatul mobilizării unor puternice „trusturi de gîndire". Ele au fost concentrate în jurul unui program de acțiune organizat — pentru prima dată — după aceleași reguli care ghidează lansarea pe piață a unui nou produs industrial.

O asemenea concentrare de forțe este rezultatul conștientizării de către conservatori a rolului social imens al „puterii culturale" și al trecerii la realizarea în practică a unui program de reconvertire în folos propriu a acestei puteri culturale. Restructurarea drastică a societății trebuie să fie în primul rînd, cum observa Roy C. Macridis într-o lucrare de exegeză asupra ideologiilor politice contemporane, „o revoluție în ideologia societății. Ea trebuie să creeze propria sa «contra — conștiință», propria sa «contra — cultură» — un nou set de credințe și valori și un nou stil de viață, care va săpa ca un vierme în chiar inima ortodoxismului dominant". (**Roy C. Macridis, „Contemporany Political Ideologies. Mouvements and Regimes", Wintrop Publishers Inc. Cambridge. Massachusets, 1980**).

Ofensiva ideologică actuală a dreptei politice este conservatoare prin valorile pe care le „redescoperă", dar în același timp ea își asociază, pentru prima dată în îndelungata istorie a conservatorismului politic, obiectivele dinamice ale unei noi revoluții industriale și încearcă să preia de la liberalismul burghez aflat în criză rolul de motor al innoirii capitaliste.

Această derutantă convertire a doctrinelor conservatoare la principii socotite pînă acum liberale a generat numeroase confuzii. Unii exegeți continuă încă să numească școlile de gîndire politică tradiționalistă ca... „neoliberale". Este vorba într-adevăr de un conservatorism „post-liberal" dar de o ideologie conservatoare ca atare pentru că principiul care domină toate formele sale de manifestare și îi definește pînă la urmă conținutul este acela al vechiului individualism concurențial din epoca de început a „capitalismului dur". În numele vechiului individualism concurențial, ideologia neoconservatoare își îndreaptă azi ofensiva critică împotriva acelor forme ale capitalismului contemporan care se află în opoziție cu interesele întreprinzătorului individual sau ale corporațiilor particulare. Sînt vizate în exclusivitate reformele introduse de politicile liberale ale ultimelor cinci decenii: politica impozitelor progresive, care defavorizează concentrarea capitalului privat, legislația anti-trust și dirijarea statală a pieței economice, care limitează acțiunile aceluiași capital privat prin reglementări impuse de către puterea publică.

Radicalele „conversiuni economice, intelectuale și sociale", cum le denumește Guy Sorman, pe care le presupune implinirea programului social conservator vizează, în esență, ca economiile capitaliste — confruntate azi cu efectele destabilizatoare ale unei revoluții industriale, grefată în mod paradoxal pe fondul unei îndelungate recesiuni — să prefere de-acum încolo aspirațiilor liberale ale securității sociale riscul economic și spiritului comunitar — pe care l-au promovat producția și consumul de masă — o ideologie dură a individualismului concurențial.

IOAN STĂNESCU

Revista revistelor

REVISTA ECONOMICĂ

Consemnarea pe care o facem astăzi referitor la conținutul Revistei economice are din partea noastră o motivație de natură să îndreptățească o apreciere pe cît de oportună pe atît de favorabilă. Cine urmărește cu consecvență aparițiile săptămînale ale acestei publicații a observat desigur că în ultima perioadă, cu precădere, sumarul reușește să îmbine aspectele, să le spunem, tehnice ale problematicii economice cu aspecte doctrinare, teoretice și ideologice, ambele situate într-un spațiu amplu în care fenomenele și procesele specifice realității românești se intersectează cu fenomenele și procesele aflate în desfășurare pe plan mondial. Ni se pare un lucru cît se poate de semnificativ și binevenit străduința de a surprinde problematica principială la cota unei realități imediate și acute. Strădania evidentă a colectivului redactional și a colaboratorilor revistei de a realiza o perspectivă sistematică asupra factorului economic ca factor de progres este validată de deschiderile spre interacțiunile științei și tehnologiei, conducerii și organizării, ideologiei și teoriei, vizînd atingerea la nivele înalte a unor indicatori economici de maximă actualitate, precum noua calitate, productivitatea muncii, eficiența, modernizarea producției, optimizarea folosirii resurselor etc. în vederea obținerii unui ritm de dezvoltare intensivă potrivit exigențelor zilei de azi și de mîine.

Revista economică se înscrie specific și interesant în publicistica noastră, în dezbaterile de idei, suscitînd o atenție firească nu numai specialiștilor ci și publicului larg.

LECTOR

Atitudini

Cultură și lectură

Cunoașterea modernă — între obiectivitate și subiectivism

Notă

Sursa oricărei cunoștințe noi, pe care omul o integrează în fondul său informațional este actul observării lumii înconjurătoare. Dar știm oare să observăm? Sau altfel spus, informațiile dobîndite reflectă oare trăsăturile domeniului observat? Dacă ne referim la observarea spontană prin acte perceptuale a lumii înconjurătoare, putem răspunde afirmativ. În general, oamenii percep la fel un munte, o casă, o floare. Pe măsură însă ce în vederea elaborării unei informații despre un obiect observat se apelează din ce în ce mai mult la raționament și răspunsul la întrebările de mai sus devine din ce în ce mai greu de formulat. Paradoxal, tocmai umanitatea observatorului (caracterul său de ființă și subiectivitatea) constituie un obstacol în calea formulării unui corp de observații obiective. Una din cele mai spinoase probleme, cu rezonanțe largi în gnoseologia contemporană, o reprezintă rezolvarea situației de control a „efectului observatorului asupra domeniului observat". Faptul că se realizează o perturbare a domeniului observat de către observator în timpul actului observării este de necontestat. Concluzia cea mai răspîndită pînă acum, simburele fenomenologiei tradiționale a observării, a fost că acest efect este un „rău" care trebuie pe cît posibil îndepărtat.

Așa s-a ajuns ca în sociologie, de exemplu, să se proiecteze „metodele de observare care nu sar în ochi", prin care s-a încercat o îndepărtare cît mai mare a observatorului de setul de interacțiuni sau evenimente studiate.

Umanitatea observatorului distorsionează chiar și fenomenele fizice analizate de exemplu în mecanica cuantică. Werner Heisenberg a sugerat prin principiul de nedeterminare, faptul că orice proces de observație atrage după sine bombardarea particulelor studiate cu fotoni de lumină, fapt ce le schimbă poziția și influența. Kolmogorof, pornind de la „Paradoxul colapsului psi" al lui Young, a introdus în mecanica cuantică noțiunea subiectivă de „zgomot de observație" sau „zgomot de măsurare" care permite să se reprezinte mai corect, în manieră probabilistică, cuplajul „observator-observat". Geamurile-oglindă folosite atît de frecvent în laboratoarele de experimentare psihologică sînt și ele o modalitate de a-i îndepărta cît mai mult pe observator de cei observați.

Toate aceste maniere de a rezolva relația „observator-observat" au condus de cele mai multe ori pînă acum la obținerea unor informații insuficiente despre fenomenele investigate, la o cunoaștere subiectivă în ultimă instanță. Numai observatorii dotați cu abilități ieșite din comun, persoane intuitive, în general, au putut acumula informații corecte în cursul procesului de observare construit tradițional.

Prin noțiunea de serendipitate (a caracteriza un fenomen pe baza observării unor evenimente izolate dar cu o încărcătură informațională mare) sociologul Robert K. Merton a acordat un statut înalt tocmai acestui tip de observatori concretizînd o fenomenologie a observării particulară.

Treapta „observației prin observatori harismatici" a fost depășită abia în ultimul deceniu, cînd s-au dezvoltat în matematică formalizări rafinate. Pe baza lor s-a putut contura și o nouă fenomenologie a observării, eveniment de importanță majoră în procesul de cunoaștere obiectivă a realității. Un reprezentant al noului val de matematicieni, cu contribuții valoroase în acest domeniu, este canadianul Guy Jumarie, întemeietorul cibernetici relativiste. Implicit, aceasta ne sugerează că în tratarea problemei interacțiunii dintre observator și observat nu trebuie urmărită strategia de a îndepărta efectele observatorului asupra domeniului observat, pentru a obține o imagine obiectivă a celui din urmă, ci cea de a lua în considerație, ca pe un fapt natural, această interacțiune. Subiectivitatea introdusă în procesul de observație de către observator se poate cuantifica pornind de la premisa că un sistem ce urmează a fi observat nu poate fi definit decît în raport cu un observator dat. Începînd cu Jumarie nu mai putem vorbi despre observator și observat ci despre cuplul observator-observat. Procesul de observare este convenabil să fie analizat într-un cadru relativist, luînd în considerare referențialul observatorului. Fizica relativistă și în mod particular ecuațiile lui Lorentz i-au servit lui Jumarie drept formalismul matematic cel mai profitabil în analiza cuplajului observator-observat.

Introducînd conceptele de „variabilă vagă relativistă" și de „funcție vagă relativistă", matematicianul canadian a reușit să evalueze rolul factorului uman în procesul de recunoaștere a formelor.

Noul punct de vedere asupra relației dintre observator și observat a deschis posibilități nebănuite de dezvoltare unor domenii ca lingvistica și biologia, încătușate pînă acum de maniera de tratare Shanoniană a informației, care nu lua în considerare punctul de vedere relativist al celui care tratează informația.

Un alt mod interesant de analizare a procesului de observație din perspectiva interacțiunii observat-observator ni-l oferă matematicianul englez Ronald Atkin. El stabilește o relație binară între rețeaua de observație construită de observator (alcătuită din repere fizice, judecăți, raționamente etc.) și obiectul observat. Acesta din urmă apare în actul observării ca un „gol" pe rețeaua de observație. Astfel, întrucît pentru o relație se pot calcula „golurile" din ea (ca grupuri de omologie ale modelului structural al relației) sîntem conduși la a formaliza relația observat-observator ca un calcul de „goluri" în structura generală de raportul dintre rețeaua de observație și obiectul observat.

Acestea au fost numai cîteva exemple de contribuții importante la crearea unei noi nomenologii a observării, pe baza stabilirii unui raport nou între observator și observat, contribuții care au fost antrenate într-un concert comun, în spiritul largilor interferențe ale epocii contemporane, domeniile de studiu ale tuturor disciplinelor științifice.

Astfel, omul modern ni se înfățișează ca un descendent spiritual al însesi personajelor eroilor homerice, care nu puteau afla adevărul decît din dialog.

ION DAN TRESTIENI

TELEGRAMA ADRESATĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

de participanții la plenara Consiliului Politic Superior al Armatei cu activul

Mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,
Secretar general al Partidului Comunist Român,
Președintele Republicii Socialiste România,
Comandant suprem al forțelor armate,

Participanții la plenara Consiliului Politic Superior al Armatei cu activul consacrată dezbaterii stadiului indeplinirii sarcinilor ce revin armatei in economia națională, intr-o unitate de cuget și simțire cu toți fiii țării aflați la datorie sub Tricolor, dau și cu acest prilej o aleasă expresie sentimentelor lor de fierbinte dragoste, nemărginită stimă și prețuire, de adincă recunoștință față de gloriosul nostru partid comunist, față de dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, conducătorul înțelept al poporului, genial strateg al măreței opere de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de inaintare a României spre comunism, personalitate proeminentă a lumii contemporane, luptător neobosit pentru o lume fără arme și fără războaie, strălucit Erou al păcii, pentru titanica dumneavoastră activitate dedicată cu abnegație și dăruire revoluționară progresului și prosperității patriei, fericirii și bunăstării întregului popor, creșterii prestigiului internațional al României socialiste.

În numele intregului personal al armatei, participanții la plenară, manifestindu-și adeziunea deplină la tezele, ideile și orientările de o insemnătate istorică din magistrala cuvintare pe care ați rostit-o la marea adunare populară din Capitală consacrată dezarmării și păcii, au evidențiat cu îndreptățită mindrie patriotică rolul dumneavoastră determinant in elaborarea și infăptuirea intregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, clarviziunea revoluționară, novatoare dovedită in fundamentarea grandioaselor programe de infiorire economico-socială a țării, menite să ducă la dezvoltarea impetuoasă a patriei noastre, la intărirea capacității ei de apărare.

Cu inaltă stimă și considerație, exprimăm în același timp profundul respect al oștirii față de neobosita activitate în cadrul conducerii superioare de partid și de stat, pe tărimul dezvoltării științei, invățămintului și culturii românești și universale, pe care o desfășoară tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, activitate prodigioasă de care beneficiază substanțial vasta operă de făurire a noii societăți in scumpa noastră patrie.

Vă raportăm, mult stimate tovarășe comandant suprem, că armata țării, asemenea intregului nostru popor, susținind din toată inima politica externă de pace și colaborare internațională a partidului și statului nostru, politică al cărei strălucit inițiator și realizator sinteți, a spus in unanimitate, in cadrul referendumului de la 23 noiembrie, un DA hotărit pentru reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare și își reafirmă, totodată, angajamentul solemn de a intări votul său printr-o și mai mare contribuție la dezvoltarea economico-socială a patriei, participind, ca și pină acum, la munca pașnică a poporului, la realizarea marilor lucrări de investiții, la eforturile intregii națiuni pentru infiorirea multilaterală a patriei, pentru intărirea capacității sale de apărare, pentru asigurarea muncii și vieții tuturor cetățenilor României socialiste.

Vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom acționa cu și mai multă abnegație pentru mobilizarea intregului activ de partid și de tineret din unități și mari unități in vederea infăptuirii ireproșabile a sarcinilor ce ne revin din hotăririle Congresului al XIII-lea al partidului și magistrala dumneavoastră operă social-politică, din Directiva privind pregătirea militară și politică in cincinalul actual, vom milita cu fermitate pentru afirmarea tot mai puternică a armatei ca inaltă școală de pregătire politico-educativă și culturală, pentru sporirea aportului ei la dezvoltarea economico-socială a țării și creșterea forței combative a unităților și marilor unități, astfel incit, la ordinul dumneavoastră, tovarășe comandant suprem, la chemarea patriei și a partidului, să apere cu fermitate, in orice imprejurare, impreună cu întregul popor, cuceririle revoluționare, integritatea teritorială, independența și suveranitatea României socialiste !

★ ★ ★

Miercuri a avut loc in Capitală plenara Consiliului Politic Superior al Armatei cu activul. Plenara a dezbătut activitatea desfășurată de Consiliul Politic Superior, comandanți, organele și organizațiile de partid, ale U.T.C. și de sindicat pentru indeplinirea obiectivelor și sarcinilor ce revin armatei in dezvoltarea economiei naționale in perioada 1986—1990.

La lucrările plenarei a participat tovarășul Ion Coman, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Într-o atmosferă însuflețitoare, de adincă semnificație politică, participanții la plenară au adresat o **telegramă tovarășului N I C O L A E CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor noastre armate.**

Vizita delegației Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Delegația Sovietului Suprem al U.R.S.S., condusă de I. V. Kapitonov, deputat în Sovietul Suprem, președintele Comisiei Centrale de Revizie a P.C.U.S., continuindu-și vizita in țara noastră, a fost oaspete al județelor Prahova și Brașov. Cu acest prilej, au avut loc intrevederi cu reprezentanți ai organelor de partid și de stat din cele două județe, au fost vizitate obiective economice, social-culturale, turistice.

Miercuri, la Întreprinderea de autocamioane din Brașov s-a desfășurat un miting al prieteniei romàno-sovietice, in cadrul căruia au luat cuvintul Valeriu Diaconescu, directorul general al unității, Haralambie Simion, maistru, Dumitru Calancea, prim-secretar al Comitetului municipal de partid, președintele Consiliului popular al municipiului Brașov, și I.V. Kapitonov, șeful delegației sovietice. Evocind tradiționalele relații de prietenie dintre poporul român și popoarele Uniunii Sovietice, vorbitorii au evidențiat succesele pe care oamenii muncii din cele două țări le obțin in îndeplinirea hotăririlor Congresului al XIII-lea al P.C.R. și ale Congresului al XXVII-lea al P.C.U.S., în edificarea socialismului și comunismului. A fost exprimată, totodată, dorința comună de a se aprofunda și diversifica colaborarea româno-sovietică pe multiple planuri, pe baze reciproc avantajoase, in interesul țărilor noastre, al cauzei socialismului și păcii.

Reliefind solidaritatea militantă, colaborarea rodnică dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, conlucrarea fructuoasă dintre guvernele, parlamentele, organizațiile de masă și obștești din România și Uniunea Sovietică, vorbitorii au subliniat contribuția hotăritoare a convorbirilor și ințelegerilor convenite cu prilejul intilnirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Mihail Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al P.C.U.S., la intărirea prieteniei și extinderea colaborării dintre țările și popoarele noastre.

A fost prezent E.M. Tiajelnikov, ambasadorul Uniunii Sovietice la București.

AGENDA

Miercuri seara a sosit în Capitală Bohuslav Chnoupek, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste Cehoslovace, care face o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

La sosire, pe aeroportul Otopeni, oaspetele a fost salutat de Ioan Totu, ministrul afacerilor externe, de alte persoane oficiale.

A fost prezent Jan Papp, ambasadorul Cehoslovaciei la București.

La Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România a fost deschisă, miercuri, expoziția „Polonia intre Congresele IX—X ale Partidului Muncitoresc Unit Polonez". Organizată de Muzeul de istorie a mișcării revoluționare poloneze, expoziția reliefează, prin intermediul unor sugestive imagini, rolul P.M.U.P. in mobilizarea eforturilor poporului acestei țări pe calea innoirii socialiste și obținerea de noi realizări în modernizarea economiei, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc, în participarea activă a Poloniei la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane.

Sint infățișate, de asemenea, momente semnificative ale raporturilor de prietenie româno-poloneze, ale dezvoltării conlucrării pe multiple planuri dintre cele două partide, țări și popoare, evidențiindu-se rolul deosebit al intilnirilor și convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone, in amplificarea acestor relații.

La vernisaj au fost prezenți adjuncți de șefi de secție la C.C. al P.C.R., membri ai conducerii Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ministerului Afacerilor Externe, ai altor ministere și instituții centrale, organizații de masă și obștești, un numeros public.

Au participat, de asemenea, Boguslaw Stahura, ambasadorul Poloniei la București, alți șefi de misiuni diplomatice acreditați in țara noastră.

Începind de la 1 decembrie, halta Cozieni, situată pe secția de circulație București — Constanța, între stațiile C.F.R. Pasărea și Brănești, la km 26 plus 425, se mută cu 1 355 m spre stația Brănești, adică la km 27 plus 780. Această haltă comercială deservește comuna Brănești. Procurarea legitimațiilor de călătorie se poate face la vinzătorul de bilete care are sediul in incinta haltei Cozieni.

TINERETUL ȘI INFORMATICA

Este un adevăr bine cunoscut, validat de realitate, de insăși logica fenomenului tehnico-științific contemporan : tineretul, cu pasiunea și elanul specifice virstei sale, se află in primele rinduri ale promovării noului, fiind, cu deosebire, puternic atras de domeniile noi, de virf, ale științei și tehnicii. Printre acestea, desigur, informatica — ale cărei metode și tehnologii de lucru au pătruns in mai toate sferele activității economico-sociale din țara noastră. Asemenea dovezi le aduce și **SESIUNEA NAȚIONALĂ DE COMUNICĂRI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ALE TINERETULUI ÎN DOMENIUL INFORMATICII, ale cărei lucrări se desfășoară, sub egida C.C. al U.T.C., azi și miine la Cluj-Napoca.**

Programul acestei importante manifestări tehnico-științifice a tineretului cuprinde peste 200 de comunicări, prezentate de tineri din aproape toate județele țării și din municipiul București, care iși desfășoară activitatea fie in institute de cercetare științifică și inginerie tehnologică, fie in unități din industrie sau alte domenii de activitate. Cele trei secțiuni, care grupează lucrările susținute in cadrul sesiunii, sint relevante pentru preocupările și rezultatele activității de cercetare-proiectare desfășurate de tineri in acest domeniu.

O primă secțiune — „Aplicații industriale ale tehnicii de calcul" — indică orientarea puternică, fermă spre soluționarea — cu ajutorul mijloacelor oferite de informatică și robotică — a numeroase probleme din toate ramurile industriei, vizind conducerea și supravegherea automată a proceselor tehnologice și de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității muncii, diminuarea consumurilor și a cheltuielilor materiale, sporirea eficienței economice.

O a doua secțiune — „Inteligență artificială și proiectare asistată de calculator" — relevă ancorarea curajoasă a tinerilor informaticieni in domenii noi, de o deosebită complexitate, cu o largă deschidere spre viitoarele etape ale dezvoltării informaticii atit in plan științific și tehnic, cit și in plan aplicativ.

În fine, secțiunea a treia — „Aplicații ale tehnicii de calcul in știință, invățămînt, artă și alte domenii" — arată, prin numărul mare și diversitatea tematică a comunicărilor incluse, puternica atracție pe care o reprezintă informatica pentru cele mai diferite activități umane ca și posibilitățile largi ale acesteia de a contribui la afirmarea noii revoluții științifice și tehnice in toate sferele activității economico-sociale.

Prin programul său — care mai cuprinde o serie de expuneri și vizitarea unei expoziții de tehnică de calcul — Sesiunea națională de comunicări tehnico-științifice ale tineretului in domeniul informaticii se inscrie ca o manifestare importantă in cadrul activităților și acțiunilor pe care organizația noastră revoluționară de tineret le promovează cu consecvență, in scopul mobilizării largi a tinerei generații din patria noastră la infăptuirea noii revoluții științifice și tehnice, ca suport fundamental al realizării obiectivelor de dezvoltare intensivă a economiei românești in acest cincinal, stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

VIRGIL SIMION

Mai multe minereuri, prin creșterea productivității muncii

(Urmare din pag. I)

gurind un indice de funcționare mult sporit benzilor de transport. La sortare, simpla introducere pe flux a unui ciur suplimentar permite atit creșterea producției, cit și a calității calcarului.

— La prima vedere, nu pare a fi vorba de măsuri deosebit de spectaculoase.

— Dar, fără falsă modestie, numai la prima vedere. Stabilirea și aplicarea acestor măsuri, ca și a multor altora, la fel de puțin spectaculoase, poate, dar, vă asigur, extrem de eficiente, presupune o bogată experiență și multiple și temeinice cunoștințe de specialitate. Este evident, cred, de ce acordăm o maximă atenție perfecționării profesionale, activitate concretă, puternic ancorată in realitățile fiecărui loc de muncă.

— Fiecare miner, fiecare specialist, inarmat fiind cu cunoștințele necesare poate interveni operativ, competent ori de cite ori situația o impune, pentru soluționarea operativă a eventualelor probleme ivite, completează maistrul Mihai Moscu, secretarul comitetului de partid. Ca proprietari, producători și beneficiari sintem doar cu toții interesați in buna gospodărire și cit mai deplina utilizare a mijloacelor din dotare, in creșterea producției și a eficienței intregii noastre activități. Așa se și explică profundul interes manifestat de fiecare membru al colectivului nostru pentru soluționarea acestor probleme, ca și numărul mare de soluții propuse pentru perfecționarea activității noastre. S-au amintit, ceva mai devreme, două soluții menite să contribuie la creșterea productivității, a producției. Să ne oprim și asupra altora ce conduc la creșterea calității minereului. De pildă, introducerea pe flux, la Cerna, a unei noi linii tehnologice, dublată de o nouă instalație de sortare-spălare la Gura Arman, asigură o calitate net superioară minereului. Tot aici, de altfel, am adoptat o soluție ce permite descărcarea minereului direct in barje ; nemaifolosindu-se basculantele. Rezultă importante economii, creste corespunzător și producția. La solicitarea metalurgiștilor, ne-am orientat eforturile spre asigurarea unei granulații optime a calcarului și cuarțitei de la expediție. Ne-am străduit mult pină să găsim soluția optimă, dar știam că doar astfel ii putem ajuta pe metalurgiști să-și reducă apreciabil consumurile energetice, să elimine blocările dozatoarelor. Pe scurt, contribuim și noi activ la creșterea producției de oțel și feroaliaje, ca și la reducerea consumurilor energetice ale beneficiarilor noștri.

Care sint, așadar, liniile de forță ale realizărilor amintite?

Am avut prilejul să remarcăm mai intii că atenția conducerii unității este indreptată constant spre satisfacerea cerințelor complexe pe care le implică exploatarea cu eficiență maximă a minereurilor, in condițiile sporirii randamentelor de extracție, ale creșterii rezervelor exploatabile. De asemenea, sporirea mai accentuată a productivității, conform programelor special elaborate, a contribuit substanțial la depășirea consecventă a planului. S-a acționat, in acest scop, pentru perfecționarea organizării și a muncii, pentru accentuarea gradului de mecanizare, intărirea ordinii și disciplinei. Efectul : productivitatea a crescut constant, asigurindu-se indeplinirea ritmică și depășirea indicatorilor de plan.

— Toate acestea, ne informează tinărul șef de brigadă Poiană Lorin, ne-au permis obținerea unor producții in continuă creștere. Sintem însă ferm decisi — și pregătiți — să ne inregistrăm cu rezultate și mai bune in 1987. Făcind această afirmație, mă bazez in primul rind pe perfecționările aduse fluxului de producție in acest an. Apoi, actualul sistem de organizare a activității, pe brigăzi, permite o mai mare flexibilitate, posibilități sporite de repliere promptă la fiecare loc de muncă. Așa reușim ca in prezent, de pildă, față de un plan zilnic de nici 10 mii tone la calcar, să realizăm și 11 mii tone, și chiar peste. Ritmuri zilnice superioare prevederilor cu 10—20 la sută avem și la cuarțită, la neferoase. Am reușit astfel să asigurăm stocuri suplimentare de iarnă ce asigură buna desfășurare a activității la C.M. Tulcea timp de 6 săptămini, iar la C.S. Galați pentru 10 săptămini. Și, categoric, in 1987 vom avea ritmuri mult sporite pentru că avem deja un plus de 1 725 m.c. la lucrările de pregătire la calcar și aproape 15 000 m.c. la cuarțită. În plus, la total investiții avem deja o depășire de 4,5 milioane lei și 6,5 milioane lei la construcții-montaj. Dacă la toate acestea adăugăm și bogată experiență și ridicata pregătire profesională ale colectivului, intărirea accentuată a ordinii și disciplinei in toate punctele de lucru, rezultă clar că avem motive temeinice să credem că anul 1987 va fi pentru noi, minerii Exploatării Miniere Mahmudia, un an de virf, un an in care vom livra cantități-record de minereuri tuturor beneficiarilor noștri, economiei naționale.

TREPTE ALE ÎMPLINIRII

(Urmare din pag. I)

programele „Partidei naționale" preciza : „corabia neamului românesc are nevoie de un corăbier iscusit și acesta este unirea românilor [...] o infrățită unire spre a alcătui totimea trupului românesc intru intregimea sa cea dintii".

În deceniul al patrulea al veacului trecut, cu sprijinul a numeroase gazete („Curierul românesc", „Albina românească", „România") organizațiile revoluționare care luaseră ființă atit în Principate, cit și in Banat și Transilvania, avind in frunte militanți ca Ion Cimpineanu, Dimitrie Filipescu, Aaron Florian, Ioan Trifu Maiorescu, Eftimie Murgu, Damaschin Bojincă etc. au activat pentru ceea ce „Partida națională" munteană inscria in anii 1838—1840 ca principal punct al programului său : „o patrie liberă și independentă a tuturor membrilor răspindiți ai nației". „Ideea unirii tuturor populațiilor românești sub același sceptru ocupa toate mințile" — nota un emisar polonez in 1838. Pentru realizarea acestui deziderat — era informat in 1839 ministrul de externe țarist Nesselrode — „fracțiunile unioniste stabilesc legături, organizează corespondența și lucrează fără încetare ca să pregătească o răsturnare politică ce urmează, după planul lor, să cuprindă nu numai Valahia și Moldova, dar toată partea din Transilvania și Banat unde locuiește o populație de aceeasi origine". În această direcție au acționat societățile „Constituția", „Frăția", „Asociația patriotică"; acesta a fost scopul reuniunii revoluționarilor moldo-munteni de la Minjina (21 mai/2 iunie 1848) și sensul misiunii concomitente a munteanului Grigore Grădișteanu la Brașov, Sibiu, Făgăraș și Alba Iulia — pregătirea „in vederea unei acțiuni generale a tuturor românilor, dacă evenimentele o vor impune".

Unirea era considerată de pașoptiști ca obiectiv firesc al revoluției „care trebuie să fie politică și soțială totodată" (Cezar Bolliac) ; era „pirghia libertății românilor" (C.A. Rosetti) : era „cheia boltii fără care s-ar prăbuși tot edificiul național [...] dorința cea mai mare, cea mai generală, aceea hrănită de toate generațiile trecute" (Mihail Kogălniceanu) ; era menirea unei intregi generații „ideea măreață și singura mintuitoare pentru noi pe care din orbirea acelor veacuri părinții noștri nu o putură realiza statornic și care singură trebuie să fie ținta românilor de azi". (Nicolae Bălcescu).

Repartizarea în muncă a absolvenților de la facultățile de medicină și farmacie

Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Învățămintului aduc la cunoștința absolvenților facultăților de medicină și farmacie — promoția 1986 — că repartizarea in muncă va avea loc incepind de simbătă, 29 noiembrie. Absolvenții se vor prezenta in centrele universitare unde au absolvit, la institutele de profil, in ziua anunțată, ora 10.

Medicii stagiari — promoția 1983 — care au terminat stagiul de pregătire practică, de trei ani, se vor prezenta — tot simbătă, 29 noiembrie 1986 ora 8 — la direcțiile sanitare județene și a municipiului București, unde au incheiat stagiul de pregătire practică, in vederea repartizării lor la noile locuri de muncă.

PANCIU — minunea ivită din dragoste de viață și de oameni

Foto : IONEL ARSENE

(Urmare din pag. I)

muncă. Și, pentru ca toate acestea să rodească, mai e nevoie și de talentul și „fanatismul" unui om care să le facă știute și recunoscute. Căci zice dr. ing. Ion Pușcă: „Călătorind in Europa prin împărățiile lui Dionysos, am intilnit mulți viticultori de renume, ale căror rezultate sint de nivel mondial, și despre care (...) am păstrat alese impresii, dar, afirm cu mina pe inimă, cu sinceritate, că oamenii din Panciu, din draga mea podgorie, leagănul copilăriei mele și vatra împlinirilor mele profesionale, nu sint cu nimic mai prejos ca cei mai renumiți cultivatori ai viței de vie din oricare zonă viticolă a lumii". Profesia aceasta, cultivator de viță de vie, s-a transmis din generație in generație și ea a incăput azi pe miini bune, ne mai zice dr. ing. Pușcă, lăsindu-ne in compania lui Adrian Toma, secretarul organizației U.T.C. Evenimentul, la zi, chiar dacă ne aflam in zile de toamnă cind, nu-i așa?, freamătă bucuria recoltei in pahare, era un nou procedeu de vinificație continuă in roșu. Creat aici, in podgorie, specialiștii l-au denumit „Panciu". Procedeul „Panciu" (realizat cu folosirea dispozitivelor și aparatelor din România) mai adaugă o emblemă orașului, înscriindu-l, încă o dată, pe un traiect care mai are ca nume : „Padovan", „Ladousse-Pujol", „Vico, „Peynaud" etc.

Cine sint tinerii și ce profesii au ? În afara unei profesii specifice (vinificatori), restul profesiilor nu diferă față de o altă intreprindere: mecanici, electricieni, lucrători economici. Genoveva Ivanciu, Florica Manolescu, Dana Olaru, Nicușor Enache, Gheorghe Morăraș, Dan Trăistaru, Narcisa Bulboacă sint numai cițiva dintre tinerii care muncesc la complexul de vinificație cu gindul la renumele Panciului.

Munca, și mai ales munca temeinică, creează oamenilor deprinderi și multă suplețe, multă mobilitate in adaptarea la tot felul de ocupații. Numai astfel se poate explica felul in care Întreprinderea de tricotaje (apărută ca unitate economică din 1982) a putut, și ea, să intre pe traiectul european. Fără tradiție, fără forță de muncă experimentată (sau cu inaltă calificare), intreprinderea reușește ca încă din primii ani să ofere pieței europene produse fabricate la Panciu, tricotajele năzuind, gind nemărturisit, dar constant in preocupările oamenilor, de a concura vinurile spumante. Privind in urmă, directorul Nicolae Sirbu zice : „Ciștigul cel mai mare e formarea unui nucleu de oameni buni, cu bunăvoință, cu dragoste pentru meseria asta. Asta e șansa noastră pentru viitor." Fetele (mai bine de două treimi din personalul muncitor o reprezintă utecistele) sint din zonă. Puține au venit calificate, puține aveau știința industriei. Dar aveau știința muncii, temeinicia ei și acest fapt a contat enorm in adaptarea lor la ritmul și exigențele producției. Cu cit volumul exportului va spori cu atit vor crește și pretențiile. Dar oamenii din Panciu au dovedit că știu să muncească și să aibă răbdare. Și îndeminare, ar fi adăugat Genovica Arghir, secretara comitetului U.T.C., referindu-se la fetele din intreprindere.

Din dragoste pentru locurile natale, din dragoste pentru oameni se ivesc totdeauna lucruri minunate. Panciu este minunea ivită din aceste iubiri. Traiectul său european este un traiect al iubirii de oameni, de civilizație, așa cum scrie pe diplomele de Viticultor de onoare al Beaujolais-ului, înmînate unor cadre de conducere și specialiști de la Panciu : expresie a fidelității „față de pămint, a dragostei de viață și de oameni, integrați in civilizație și cultul etern al vinului".

MANIFESTARE ȘTIINȚIFICĂ

Astăzi iși deschide lucrările in Capitală, in organizarea Facultății de Electrotehnică și Energetică din Institutul Politehnic București, a Institutului Central de Cercetări Energetice și a Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor, Conferința de Energetică. Înscrisă in contextul preocupărilor specialiștilor din invățămintul superior, ale celor din unitățile de cercetare și din cele direct productive de energie electrică pentru a evalua stadiul realizărilor din acest domeniu, prin prisma importantelor obiective stabilite de partid, manifestarea va pune in dezbatere pe parcursul a trei zile, o serie de interesante subiecte, ce se vor desfășura în cadrul a 14 secțiuni. Menționăm intre acestea: „Strategii in energetică, tehnologii noi de stocare și transport"; „Ameliorarea și arderea combustibililor inferiori"; „Fiabilitate și sisteme informatice in energetică"; „Energii regenerabile"; „Gospodărirea rațională a energiei" etc. În cadrul conferinței se va desfășura și o masă rotundă cu tema: „Reducerea consumurilor energetice, cale eficientă pentru indeplinirea programului energetic național". Sint înscrise in secțiuni circa 340 de comunicări ce vor fi susținute de apreciați specialiști in domeniu de la 107 facultăți, institute de cercetări, intreprinderi. Un fapt ce pledează chiar din plecare asupra interesului cu care este privit acest sector de activitate, a nivelului înalt asigurat desfășurării lucrărilor conferinței, căreia ii urăm mult succes.

ALEXANDRU STROE

TV

JOI, 27 NOIEMBRIE

20,00 Telejurnal. 20,20 Itinerar iugoslav. Documentar (color). 20.30 Istoria în monumente — 2 500 de ani (color). Continuitate. Ultimul episod. Comentariul acad. Em. Condurachi. O producție a Studioului de Film TV. 20.55 Însemne ale unui timp eroic (color). Învățămint, cercetare, producție — un concept modern, revoluționar. 21,10 Cadran mondial (color). O nouă și strălucită inițiativă a președintelui Nicolae Ceaușescu. ● Glasul ferm al României — dezarmare, pace! 21,25 Invitație in studiourile Radioteleviziunii (color). Selecțiuni din Concertul dedicat Păcii și Zilei Națiunilor Unite. 21,50 Telejurnal. 22,00 Închiderea programului.

SPORT

Cîștigînd, în meci restanță, cu 3-0 în fața lui Dinamo

STEAUA, NEÎNVINSĂ, LIDER AUTORITAR

● În cealaltă restanță, Universitatea Craiova — Sportul studențesc 1-1

Întreaga suflare fotbalistică a așteptat cu nerăbdare acest derby-restanță. Rezultatul avea să lămurească, in bună măsură, care este cea mai serioasă candidatură pentru titlu. Firesc, cererile de bilete — mai numeroase ca la meciurile internaționale — n-au putut fi satisfăcute. Mii de iubitori ai fotbalului au rămas pe dinafară. De la mulți kilometri erai asaltat cu intrebarea obsedantă : „n-aveți un bilet în plus ?". Ziua programării acestui derby de eternă și ambițioasă rivalitate a avut parte de o vreme frumoasă, propice pentru fotbal. O spunem din capul locului, meciul a întrunit atributele unui mare derby. A fost un veritabil spectacol fotbalistic care, din păcate, rămine prea singular in peisajul soccerului nostru. Un meci de mare luptă, de mari ambiții, pe care l-au ciștigat campionii, pe deplin meritat. Steliștii și-au luat, astfel, o spectaculoasă și mult rivnită revanșă, pentru cele două infringeri din primăvară — una in campionat și una in „Cupă" — cind Steaua cucerise „C.C.E." și era aureolată cu strălucita victorie de la Sevilla. De departe ei au fost mai buni. Nu ne indoim, această revanșă a fost pregătită cu minuțiozitate, cu răspundere și angajare totală de tinărul antrenor Anghel Iordănescu și trupa sa. Chiar fără Boloni, accidentat — piesă de bază in angrenajul stelist — gazdele și-au demonstrat superioritatea de-a lungul intregului meci și la toate capitolele. Steaua a jucat ca o echipă... europeană. Jucătorii ei au făcut un marcaj strict. Cămătaru — punctul forte al dinamoviștilor — a fost anihilat de Bumbescu, presingul a funcționat ireproșabil, iar combinațiile exacte, pe toate flancurile, purtate in mare viteză, i-au găsit adesea pe picior greșit pe „elevii" lui M. Lucescu. Cele trei goluri inscrise ilustrează un joc stelist de excelentă factură. Primul l-a inscris Bumbescu (min. 5) dintr-o centrare a lui Bărbulescu ; a fost un tonic moral pentru gazde ; al doilea — Pițurcă (in min. 57), după o acțiune inteligentă, care a făcut șah-mat apărarea adversă : Stoica il găsește plasat pe dreapta pe Bălan, care scrutează careul dinamovist, il vede singur și bine plasat pe Pițurcă, in dreapta porții lui Moraru, și-i pune balonul pe... frunte, de unde ajunge-n plasă ; al treilea gol este opera aceluiași atacant stelist dintr-un penalty in urma unui henț in careu al lui Al. Nicolae. Să mai menționăm că in min. 27 Steaua ratează, prin Lăcătuș, (bară exterioară și aut) un penalty la un fault al aceluiași Nicolae asupra lui Balint. Dinamoviștii s-au pregătit și ei serios pentru acest derby. Ei au avut momente de joc bun, la inceput de repriză și, in final, cind steliștii au jucat mai mult pentru tribune sau... impresie artistică. Dar echipa din Șos. Ștefan cel Mare se află intr-un proces de reconstrucție, in faza deprinderii unei concepții de joc și impresia de eterogenitate este evidentă. S-au greșit multe pase, Cămătaru, care s-a bătut mult să realizeze ceva, a rămas cam izolat, pradă ușoară apărării solide și mobile a gazdelor. Introducerea, in repriza secundă, a lui Balaci și Dragnea, n-a adus revirimentul scontat, ba am zice că părăsirea terenului de Orac s-a resimțit. Omogenitatea — de virstă, de valoare, și, poate, și de caractere — a echipei campioane, n-a putut fi contracarată, de jocul mai intimplător și mai puțin consistent al lui Dinamo, iar jocul de apărare lipsit de mobilitate (Al. Nicolae, Movilă, Andone) n-a putut face față atacurilor in viteză cu pase derutante ale steliștilor. Dacă in ce le privește pe gazde am mai notat citeva bune ocazii de gol, oaspeții s-au apropiat de mai puține ori și mai puțin periculos de poarta lui Stingaciu, situații bune de a inscrie avind doar Movilă (min. 45) cind Stingaciu salvează... in corner și Cămătaru (min. 88) cind trage in același portar. Steaua mai ciștigă, astfel, două puncte (are 26), luind un avans de cinci in fața principalei urmăritoare, Dinamo, (21 p.) care inregistrează prima infringere, in vreme ce partenera ei de joc rămine neinvinsă și se poate gindi că a trecut, cu meciul de ieri, un obstacol greu, poate decisiv, în drumul ei spre un nou titlu.

Așa s-a scris încă o pagină din campionatul nostru, luminoasă din perspectiva spectacolului fotbalistic, dar umbrită de jocul uneori prea „bărbătesc", prea dur, cind unii jucători au căutat, mai mult adversarul și nu balonul. E păcat că asemenea revanșe și replici nu sint strunite, ele creind tensiune și pe teren și in tribune. Nu insistăm asupra acestor aspecte, pentru că, acum, spre încheiere de sezon, vrem să rămînem cu o impresie cit de cit frumoasă despre fotbal, jucători și suporteri. Apreciem ca bun, corect și autoritar arbitrajul prestat de Ion Crăciunescu și colegii lui de linie, intr-un meci cu destule probleme, pe care l-au dus cu bine la capăt.

La Craiova, în cealaltă partidă restanță, Universitatea — Sportul Studențesc 1—1 (0—0). Au deschis scorul oaspeții, prin Terheș (min. 54), gazdele egalind prin Mănăilă, zece minute mai tirziu. Este un rezultat valoros pentru studenții bucureșteni, ei făcind incă un salt in clasament, spre zona... „cupelor europene", (au urcat de pe locul 7 pe locul 6) adunind 15 puncte, in vreme ce colegii lor din Bănie (13 p.) rămin pe aceeași poziție — 12, atit de departe de ceea ce au fost odată...

VASILE CĂBULEA

FOTBAL

● ÎN RUNDA A 10-A a turneului masculin din cadrul olimpiadei de șah de la Dubai (Emiratele Arabe Unite) au fost consemnate următoarele rezultate : U.R.S.S. — România 2,5—1,5 puncte (Kasparov — Șubă remiză, Gheorghiu — Karpov remiză, Sokolov — Ionescu remiză, Ghindă — Iusupov 0—1); Spania — Anglia 3,5—0,5; S.U.A. — Argentina 2,5—1,5; Iugoslavia — Franța 3—1; Ungaria — R.F. Germania 3—1.

În clasament conduce echipa S.U.A., cu 27 puncte (1), urmată de U.R.S.S., Spania, Anglia — 27 puncte, Ungaria — 26,5 puncte (1), România — 25 puncte, Iugoslavia, Argentina, Cehoslovacia, R.P. Chineză — 24,5 puncte, Bulgaria — 24 puncte (2) etc.

Rezultate din competiția feminină : U.R.S.S. — Bulgaria 3—0; R.F. Germania — R.P. Chineză 2,5—0,5; Cuba — Iugoslavia 2—1 ; Spania — Columbia 3—0 ; România — Polonia 1—1 (1).

În clasament conduce echipa U.R.S.S., cu 23,5 puncte.

● COMITETUL OLIMPIC al R.F. Germania a hotărit să depună candidatura stațiunii Berchtesgaden pentru organizarea Jocurilor Olimpice de iarnă din anul 1994.

După cum se cunoaște, Berchtesgaden s-a numărat printre pretendentele la organizarea Olimpiadei Albe din 1992, dar Comitetul olimpic internațional a ales ca gazdă stațiunea franceză Albertville.

● ÎNTR-UN RECENT interviu referindu-se la viitorul campionat mondial de atletism, președintele federației internaționale de specialitate, Primo Nebiolo, a declarat, printre altele : „Pregătirile pentru cel de-al doilea campionat al lumii la atletism se desfășoară conform graficului. Campionatul, programat anul viitor la Roma între 29 august și 6 septembrie, va constitui cea mai importantă competiție sportivă găzduită de capitala italiană după Olimpiada din 1960. Organizatorii apreciază că la întreceri vor lua parte peste 2 000 de sportivi și oficiali. În vederea evenimentului pista stadionului olimpic din Roma a fost reinnoită, iar in viitorul apropiat se vor monta două noi tabele electronice pentru afișarea rezultatelor. Avem in vedere și alte amenajări (printre care un modern centru de presă), menite să asigure campionatului cele mai bune condiții de desfășurare".

● MECIURILE DISPUTATE MIERCURI ÎN ETAPA A DOUA A RETURULUI CAMPIONATULUI DIVIZIEI A LA RUGBY s-au incheiat cu următoarele rezultate : seria I : Steaua — Rulmentul Birlad 18—3 ; R.C. Grivița Roșie — Universitatea Cluj-Napoca 19—0 ; Știința Petroșani — Sportul Studențesc 34—10 ; C.S.M. Sibiu — C.S.M. Suceava 43—18 ; T.C.I. Constanța — I.A.M.T. Oradea 15—6 ; în clasament conduce Steaua — 33 puncte, urmată de R.C. Grivița Roșie — 28 puncte ; seria a II-a : Farul Constanța — Mașini Grele București 40—0 ; Dinamo — Rapid 38—15 ; Politehnica Iași — Contactoare Buzău 26—6 ; Știința C.E.M.I.N. Baia Mare — Universitatea Timișoara 22—12 ; Gloria P.T.T. Arad — Gloria București 15—6 ; pe primul loc al clasamentului se află Dinamo — 29 puncte urmată de Farul Constanța — 28 puncte.

● MECIURILE disputate in cea de-a 2-a zi a competiției internaționale masculine de handbal „Trofeul Carpați", ce se desfășoară în Sala sporturilor din Craiova, s-au încheiat cu următoarele rezultate : România — R.F. Germania 20—20 (11—9); România tineret — Bulgaria 31—29 (13—18) ; U.R.S.S. — Polonia 33—19 (15—9).

Astăzi, cu incepere de la ora 15,00, sint programate întilnirile : R.F. Germania — Bulgaria; România — Polonia; România tineret — U.R.S.S.

● LA PRAGA, in meci pentru optimile de finală ale competiției internaționale de fotbal „Cupa U.E.F.A.", echipa Internazionale Milano a intrecut cu scorul de 1—0 (1—0) formația Dukla Praga.

În aceeași competiție, la Simferopol, echipa Spartak Moscova a invins cu scorul de 1—0 (1—0) pe F.C. Tirol Innsbruk.

Poporul român s-a pronunțat printr-un „DA" ferm în favoarea păcii și dezarmării

Hotărîrea României de a reduce unilateral cu 5 la sută, armamentele, efectivele și cheltuielile militare, luată la inițiativa președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și aprobată de întregul nostru popor, care la referendumul din 23 noiembrie s-a pronunțat printr-un „DA" ferm în favoarea dezarmării și a păcii, continuă să fie reflectată de mijloacele de informare în masă de peste hotare.

În corespondențe din București, publicații din diferite țări, posturi de radio și televiziune au subliniat voința nestrămutată a întregii noastre națiuni de a participa activ, cu toate forțele, la lupta pentru dezarmare, pentru pace, pentru făurirea unei lumi în care popoarele să colaboreze pașnic pentru viitorul luminos al tuturor. Acestea au relevat, de asemenea, apelul adresat de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tuturor statelor și popoarelor, șefilor de stat și guvern, parlamentelor, oamenilor politici de pretutindeni de a-și uni eforturile și a acționa pentru oprirea cursei iraționale a înarmărilor, pentru a se trece la măsuri concrete de dezarmare. În acest sens, România a dat un grăitor exemplu prin recenta hotărîre, care confirmă, încă o dată, vocația de pace a poporului român — se evidențiază în comentariile pe marginea acestui important eveniment.

Presa și posturile de televiziune poloneze au relatat despre referendumul desfășurat la 23 noiembrie în România în legătură cu reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. „Inițiativa reducerii unilaterale a potențialului militar al României — se relevă — a fost prezentată la Congresul al III-lea al oamenilor muncii și aprobată de organele superioare de partid și de stat. În urmă cu cîteva săptămîni, o hotărîre în această problemă a fost luată și de Marea Adunare Națională. Ca urmare a acestei reduceri, efectivul forțelor armate va fi diminuat cu circa 10 000 militari. Armamentele urmează să fie reduse cu aproximativ 250 tancuri și mașini blindate, 130 tunuri și aruncătoare de mine și 26 avioane și elicoptere de luptă. Cheltuielile militare vor fi reduse cu 1,35 miliarde lei. Așa cum a declarat la marea adunare populară de la 21 noiembrie din București președintele Nicolae Ceaușescu, „aceasta nu va influența negativ capacitatea de apărare a României".

Informînd despre referendum, televiziunea poloneză a prezentat imagini de la Întreprinderea „23 August", unde au votat președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu.

Ziarul sovietic **„Pravda"** și agenția de știri **TASS** au relatat despre referendumul din România, relevînd că, „în cadrul referendumului care a avut loc la 23 noiembrie, în România a fost aprobată inițiativa privind reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale acestei țări".

Ziarul cehoslovac **„Rude Pravo"**, relatînd despre referendum, sublinia: „Presa din București a făcut cunoscute rezultatele referendumului privind propunerea de reducere cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale Republicii Socialiste România. Referendumul în legătură cu această problemă a avut loc la 23 noiembrie și propunerea a fost aprobată de toți participanții — 99,99 la sută din numărul total al celor înscriși pe listele electorale".

La rîndul său, ziarul **„Mlada Fronta"** relevă că „la referendumul care a avut loc în România la 23 noiembrie a fost aprobată propunerea de reducere cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale acestei țări".

Ziarul ungar **„Nepszabadsag"**, sub titlul „Referendumul din România" anunța rezultatul votului popular de la 23 noiembrie, iar într-o relatare anterioară a anunțat că la vot au participat 17 milioane de cetățeni, între care și tinerii între 14 și 18 ani, care au fost chemați să spună „DA" viitorului lor pașnic.

Posturile de radio și televiziune ungare au relatat, de asemenea, despre referendum.

Într-o corespondență transmisă din București, intitulată „România a votat pentru reducerea armamentelor", ziarul **„New York Times"** scrie: Președintele Nicolae Ceaușescu a lansat un apel președintelui Reagan și conducătorului sovietic Mihail Gorbaciov „să facă un gest" pentru reducerea armelor nucleare și încheierea unui acord sovieto-american asupra dezarmării. Conducătorul Partidului Comunist Român a făcut acest apel într-o emoționantă discuție, neorganizată, cu ziariștii străini după ce și-a dat votul în cadrul unui referendum național pentru aprobarea hotărîrii privind reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale României — relevă ziarul american, citînd din declarația făcută de președintele României. „După cum vedeți, poporul român votează pentru pace", a declarat președintele Nicolae Ceaușescu ziariștilor, după ce și-a pus semnătura pe buletinul de vot al referendumului. „Și, am dori ca toate popoarele lumii să voteze pentru pace. Puteți să spuneți președintelui S.U.A., Ronald Reagan, și secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, că tineretul, copiii și poporul român doresc cu toții pacea. Copiii — și sovietici, și americani —, toate popoarele doresc pacea și așteaptă să se facă un gest în această direcție, în acest an sau în anul viitor, să se renunțe la armele nucleare, să se ajungă la înțelegeri. Să facem ca Europa, America, Africa, toate continentele, toate popoarele să trăiască în pace, fără arme nucleare", a spus președintele României.

Hotărîrea României de a reduce cu 5 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare, aprobată în unanimitate de participanții la referendumul din 23 noiembrie, este apreciată de presa venezueleană ca un eveniment deosebit de important, singular și, în același timp, un exemplu demn de urmat de către alte state.

În articolul intitulat „Românii votează în cadrul unui referendum pentru reducerea cheltuielilor militare", ziarul **„El Nacional"**, după ce a pus în evidență inițiativa de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu, aprobată în unanimitate de către popor, a subliniat semnificațiile, atît pentru țara noastră, cît și pe plan internațional, ale acestei măsuri deosebite a României.

Cotidianul venezuelean a subliniat, totodată, că, prin realizarea acestei hotărîri, personalul militar va fi redus cu circa 10 000 de ofițeri, maiștri militari, subofițeri și soldați. Totodată, armamentele urmează să fie reduse cu circa 250 de tancuri și mașini blindate, 130 tunuri și aruncătoare de mine, 26 avioane și elicoptere de luptă. Se arată, de asemenea, că, în total, cheltuielile militare ale României vor fi diminuate cu circa 1 350 000 000 lei la nivelul anului 1987.

„El Nacional" a subliniat, de asemenea, importanța și semnificația cuvîntării rostite de președintele Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară ce a avut loc în București înaintea referendumului, redînd din conținutul acesteia idei care reflectă încă o dată voința fierbinte de pace a României, hotărîtă să-și făurească liberă și stăpînă pe destinele sale viitorul luminos.

Principalele ziare, posturile de radio și televiziune mexicane au acordat o mare importanță referendumului care a avut loc în România la 23 noiembrie.

Ziarul **„El Nacional"** a publicat pe prima pagină un articol intitulat „Referendum în România pentru reducerea cu 5 la sută a forțelor sale militare — decizie unilaterală la propunerea președintelui Nicolae Ceaușescu". În articol se menționează, între altele, că 99,99 la sută din alegători au participat la referendumul pentru măsuri unilaterale de dezarmare, la propunerea președintelui Nicolae Ceaușescu, hotărîndu-se reducerea cu 5 la sută a efectivelor, armamentelor și cheltuielilor militare.

Se precizează că referendumul, care s-a desfășurat într-o atmosferă entuziastă, „constituie o nouă expresie a democrației muncitorești revoluționare din România".

„Peste 17 milioane de români, începînd de la 14 ani, au participat la vot, pentru a-și face cunoscută opțiunea în cadrul referendumului. Președintele Nicolae Ceaușescu a propus, iar parlamentul a aprobat reducerea forțelor armate ale României cu 10 mii de militari, 250 tancuri, 130 tunuri și 26 de avioane și elicoptere de luptă", relevă între altele ziarul mexican.

Ziarul vest-german **„Suddeutsche Zeitung"** evidențiază într-un articol faptul că România este prima țară socialistă care trece la consultarea directă a populației printr-un referendum, în probleme de cea mai mare însemnătate pentru interesele țării. Se menționează, de asemenea, că referendumul de la 23 noiembrie demonstrează democrația nemijlocită, rezultatele sale punînd în evidență dorința României de a-și aduce contribuția la pace și dezarmare.

Sub titlul „Românii aprobă reducerea armamentelor" ziarul **„Bangladesh Observer"** publică un articol în care, după ce este prezentată atmosfera entuziastă în care s-a desfășurat referendumul, se subliniază că președintele Nicolae Ceaușescu a declarat corespondenților străini: „După cum vedeți, poporul român votează pentru pace. Și am dori ca toate popoarele lumii să voteze pentru pace. Puteți să spuneți președintelui S.U.A., Ronald Reagan, și secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, că tineretul, copiii și poporul român doresc cu toții pacea.

Copiii — și sovietici și americani —, toate popoarele doresc pacea și așteaptă să se facă un gest în această direcție, în acest an sau în anul viitor, să se renunțe la armele nucleare, să se ajungă la înțelegeri".

„România: Referendum asupra reducerii forțelor armate" se intitulează articolul din ziarul mozambican **„Noticias"** în care se arată că cetățenii români cu drept de vot au participat duminică la un referendum asupra reducerii cu 5 la sută a trupelor, armamentelor și cheltuielilor militare, inițiativă propusă de președintele Nicolae Ceaușescu. După cum s-a anunțat, se spune în articol, participarea la referendum a fost de 99,99 la sută, acesta fiind o nouă expresie a democrației muncitorești-revoluționare a României. În capitala acestei țări s-a subliniat că referendumul s-a desfășurat într-o atmosferă de entuziasm.

„Peste 17 milioane de români, începînd cu vîrsta de 14 ani, subliniază ziarul „Noticias", au participat duminică la primul referendum organizat în țară. Președintele Nicolae Ceaușescu a propus, iar parlamentul a aprobat, reducerea forțelor armate cu 10 000 de militari, a armamentelor cu 250 tancuri, 130 tunuri și aruncătoare de mine și 26 avioane și elicoptere de luptă, precum și reducerea cheltuielilor militare cu 5 la sută".

(Agerpres)

Semnificațiile profunde ale marelui referendum național de la 23 noiembrie amplu oglindite de presa de peste hotare

DE PESTE HOTARE

• știri, note, comentarii • știri, note, comentarii •

Poziția și inițiativele României privind necesitatea trecerii de urgență la măsuri concrete de dezarmare

prezentate în plenara reuniunii general-europene de la Viena

VIENA 26 (Agerpres). — În plenara reuniunii general-europene de la Viena, delegația română a prezentat poziția și inițiativele României privind necesitatea de a se trece de urgență la măsuri concrete de dezarmare. Au fost evidențiate propunerile președintelui Nicolae Ceaușescu privind adoptarea și punerea în aplicare a unui program complex de dezarmare, care, avînd în centrul său dezarmarea nucleară, să cuprindă măsuri de reducere a armelor convenționale, clasice, pentru a se ajunge la reducerea lor cu cel puțin 25 la sută pînă în anul 1990 și cu 50 la sută pînă la sfîrșitul secolului.

Delegația română a relevat răspunderea care revine țărilor europene, necesitatea ca ele să fie mult mai active, să coopereze mai strîns în promovarea dezarmării, pentru eliberarea continentului de orice arme nucleare și trecerea la dezarmarea convențională. Delegația s-a referit, de asemenea, la decizia luată, în unanimitate, de poporul român, la 23 noiembrie, în cadrul referendumului național, conform Constituției țării, cu participarea și a tinerilor între 14 și 18 ani, privind reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale României, ca expresie a opțiunii istorice a poporului român de a-și făuri un viitor al păcii și colaborării, de a-și realiza în liniște și deplină securitate planurile sale de dezvoltare.

A fost subliniată participarea masivă și entuziastă a poporului român, sprijinul deplin acordat acestei inițiative a președintelui țării, mărturie a atașamentului României față de cauza dezarmării și păcii, a colaborării cu toate țările lumii.

Referindu-se la mesajul transmis de președintele României șefilor de stat și de guvern din celelalte state participante, prin care li s-a adresat chemarea de a adopta, la rîndul lor, asemenea măsuri, de a-și uni eforturile și a acționa pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmarea nucleară și convențională, delegația română a exprimat speranța că și alte țări vor adopta, la momentul oportun, chiar înainte de încheierea unor acorduri generale de dezarmare, măsuri unilaterale de reducere a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.

Totodată, delegația română a subliniat necesitatea ca reuniunea de la Viena să adopte — ca element esențial al dezvoltării procesului general-european — decizia de convocare a celei de-a doua etape a conferinței de la Stockholm, al cărei mandat să includă negocierea de măsuri de dezarmare, de reducere a armamentelor, a forțelor armate și a cheltuielilor militare.

Pentru o nouă abordare a problemelor securității internaționale

Cuvîntul reprezentantului țării noastre în Comitetul Politic al Adunării Generale a O.N.U.

NAȚIUNILE UNITE 26 (Agerpres) — Comitetul Politic al Adunării Generale a O.N.U. examinează în prezent punctele ordinii de zi relative la securitatea internațională. Dezbaterile, ce pun în evidență îngrijorarea profundă a statelor față de situația internațională actuală, necesitatea întreprinderii unor măsuri urgente pentru întărirea păcii și securității în lume, beneficiază în acest an de inițiativa a zece state socialiste, între care și România, privind instaurarea unui sistem cuprinzător de pace și securitate internațională. Această inițiativă urmărește inceperea unui dialog constructiv, cu participarea tuturor statelor, menit să ducă la o nouă abordare a problemelor securității internaționale, potrivit realităților existente astăzi în lume.

În cuvîntul său, **reprezentantul țării noastre** a relevat că securitatea trebuie să aibă la bază un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și măsuri concrete de natură să ducă la excluderea forței și amenințării cu folosirea forței în relațiile interstatale, să ofere tuturor statelor garanții depline că se află la adăpost de orice act de agresiune și se pot dezvolta liber, în condițiile unei largi colaborări internaționale.

Crearea unui sistem cuprinzător de pace și securitate internațională — a continuat vorbitorul — impune adoptarea de măsuri hotărîte pentru oprirea cursei înarmărilor și dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, încetarea conflictelor militare și soluționarea pe cale pașnică a problemelor litigioase dintre state, dezvoltarea unei largi cooperări în domeniile economic și tehnico-științific, social și cultural, eliminarea subdezvoltării și soluționarea celorlalte aspecte grave care caracterizează situația economică internațională actuală.

În problemele dezarmării, dezbaterile au relevat indeosebi necesitatea trecerii de la vorbe la fapte, de la declarații despre dezarmare la măsuri reale de aprire a cursei înarmărilor și de reducere a armamentelor. Au fost prezentate măsurile de reducere unilaterală cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare hotărîte de țara noastră și semnificația politică a consultării întregului popor asupra acestor reduceri în cadrul referendumului de la 23 noiembrie.

Au fost prezentate, de asemenea, inițiativele și propunerile țării noastre vizînd întărirea rolului Națiunilor Unite în dezvoltarea și precizarea principiilor de drept internațional, îmbunătățirea capacității organizației de a contribui la soluționarea pe cale pașnică a conflictelor între state, la eliminarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale.

În Comitetul pentru problemele juridice al Adunării Generale a O.N.U.

ADOPTAREA PROIECTULUI DE REZOLUȚIE „DEZVOLTAREA ȘI ÎNTĂRIREA BUNEI VECINĂTĂȚI ÎNTRE STATE", INIȚIAT DE ROMÂNIA

NAȚIUNILE UNITE 26 (Agerpres). — În comitetul pentru problemele juridice al Adunării Generale a O.N.U. a fost adoptat, prin consens, un proiect de rezoluție inițiat de România intitulat „Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți între state". Reflectînd largul interes pe care această temă îl are în cadrul organizației mondiale, un număr de 34 de state, reprezentînd toate regiunile geografice, s-au asociat în calitate de coautori la proiectul de rezoluție prezentat de România.

Rezoluția reafirmă hotărîrea tuturor popoarelor lumii de a trăi în pace și bună vecinătate, apreciindu-se că există condiții deosebit de favorabile pentru o colaborare reciproc avantajoasă între țările vecine în multe domenii și sub diferite forme, iar dezvoltarea unei asemenea cooperări poate exercita o influență favorabilă asupra ansamblului relațiilor internaționale.

Totodată, în rezoluție se subliniază că marile schimbări de ordin politic, economic și social, precum și progresul științific și tehnologic duc la o interdependență fără precedent între națiuni și conferă noi dimensiuni bunei vecinătăți în conduita statelor, făcînd să crească necesitatea dezvoltării și consolidării ei.

O prevedere importantă a proiectului de rezoluție este reafirmarea faptului că buna vecinătate este în deplină conformitate cu scopurile și principiile O.N.U. și presupune respingerea oricărui act prin care se încearcă stabilirea de zone de influență sau dominație.

Adunarea Generală a decis ca, în 1987, să continue și să desăvîrșească operațiunea de identificare și clarificare a elementelor componente ale bunei vecinătăți, în cadrul unei subcomisii pentru buna vecinătate. S-a hotărît, de asemenea, ca pe ordinea de zi provizorie a celei de-a 42-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. să fie înscris punctul intitulat „Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți între state".

HELSINKI 26 (Agerpres). — Uniunea Finlandeză pentru Pace a propus crearea Fondului Urho Kekkonen pentru acordarea de sprijin material cercetărilor științifice în domeniul problemelor păcii, dezarmării și politicii de securitate, educației și colaborării internaționale.

„Războiul taberelor" a continuat în Liban

BEIRUT 26 (Agerpres) — În toate zonele din Liban unde se află tabere de refugiați palestinieni s-au semnalat miercuri lupte grele între luptătorii palestinieni și forțele milițiilor Amal. Ciocnirile cele mai aprige au avut loc în sudul Beirutului, la Bourj El Barajneh, în zona Saida, Tyr și Shatila. După cum relevă agențiile internaționale de presă, părțile aflate în conflict folosesc artileria, iar forțele Amal utilizează și tancuri. Citînd surse ale spitalelor, agenția U.P.I. relevă că numai în vestul Beirutului luptele dintre palestinieni și unitățile Amal au făcut miercuri peste 75 de victime.

„Războiul taberelor", cum mai este denumit conflictul militar dintre forțele palestiniene și cele ale Amal, a provocat, în ultimele trei zile, moartea a 100 de persoane și rănirea altor 150 de ambele părți combatante, precum și în rîndul persoanelor civile aflate în perimetrul unde au loc luptele și duelurile de artilerie.

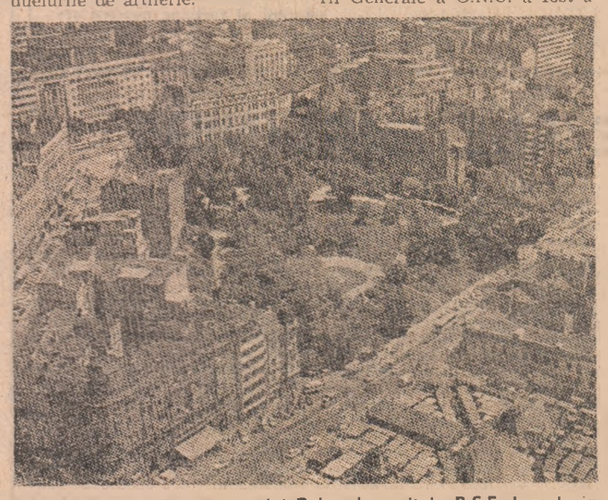

Imagine panoramică a orașului Belgrad, capitala R.S.F. Iugoslavia

Conflictul dintre Iran și Irak

BAGDAD 26 (Agerpres) — Agenția de presă irakiană I.N.A. relatează că, în noaptea de marți spre miercuri, o rachetă iraniană a explodat în Bagdad. 48 de persoane au fost ucise, iar alte 52 rănite. Explozia rachetei a provocat, de asemenea, distrugerea a cinci case, alte 35 fiind avariate, informează aceeași sursă.

TEHERAN 26 (Agerpres) — Potrivit unui comunicat al centrului iranian de informații de război — citat de agenția IRNA — o rachetă iraniană a lovit miercuri o zonă din capitala Irakului. Comunicatul menționează că acest atac constituie un răspuns la recentele raiduri ale aviației irakiene asupra localităților Bakhtaran, Ahvaz, Dezful, Andimesh și Sarbandar.

PE SCURT

● LA VARȘOVIA s-au deschis lucrările celei de-a doua Conferințe a Înțelegerii Naționale a Sindicatelor din Polonia, organizație care cuprinde aproximativ șapte milioane de oameni ai muncii. La lucrările forumului sindical polonez participă 1 480 de delegați și invitați de peste hotare. Conferința dezbate probleme ale dezvoltării și întăririi mișcării sindicale în R.P. Polonă, proiectele de programe și statutul sindicatelor poloneze.

Din țara noastră la Conferință este prezentă o delegație condusă de tovarășa Lina Ciobanu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al U.G.S.R.

● LA DELHI au continuat convorbirile sovieto-indiene. După cum transmite agenția T.A.S.S., secretarul general al C.C. al P.C.U.S. Mihail Gorbaciov, și primul ministru al Indiei, Rajiv Gandhi, au examinat probleme ale războiului și păcii, ale securității în Asia și regiunea Pacificului, aspecte ale relațiilor sovieto-indiene, inclusiv posibilitățile dezvoltării lor în continuare.

● **REPREZENTANTUL R.P.D. COREENE în Comisia militară de armistițiu din Coreea a exprimat un protest energic în legătură cu planul american de amplasare în Coreea de Sud, în apropierea liniei militare de demarcație, a unei baterii de rachete „Lance", care pot lansa arme nucleare și chimice, anunță agenția A.C.T.C. Se subliniază că amplasarea acestor rachete ar contraveni acordului de armistițiu.**

● PREȘEDINTELE STATELOR UNITE, Ronald Reagan, l-a numit pe Alton Keel jr. în funcția de consilier prezidențial pentru problemele securității naționale, în locul lui John Poindexter, care a demisionat.

● STATELE DIN „PRIMA LINIE" OFERĂ SPRIJIN MATERIAL MOZAMBICULUI în războiul pe care acesta îl duce împotriva grupurilor rebele susținute de Africa de Sud — a declarat, într-un interviu apărut la Harare, ministrul zimbabwean al securității de stat, Emmerson Munangagwa. El a precizat că hotărîrea a fost luată în cursul reuniunii de două zile de la Dar Es Salaam din Tanzania, la care au fost reprezentate Angola, Botswana, Mozambic, Tanzania, Zambia și Zimbabwe.

● *UN PUTERNIC CUTREMUR DE PĂMÎNT, de 5,5 grade pe scara Richter, a fost înregistrat în Iugoslavia, anunță agenția TANIUG, precizînd că epicentrul seismului a fost localizat la 25 km de Knin, în vestul țării. Cutremurul a fost simțit în Croația, Bosnia și Herțegovina, în sud-estul Sloveniei, menționează TANIUG. La Knin trei persoane au fost ușor rănite, fiind semnalate și daune materiale.*

Un prim pas, cu profunde semnificații pe calea dezarmării, expresie a voinței întregului popor român de a trăi și munci în pace

„Am convingerea nestrămutată că am adoptat o hotărîre justă, care răspunde năzuințelor națiunii noastre, ale tuturor popoarelor lumii — și sînt convins că viața, evenimentele vor demonstra justețea acestei hotărîri, vor demonstra faptul că, trecînd la măsuri reale de dezarmare, Partidul Comunist Român, Guvernul Republicii Socialiste România dau dovadă de cea mai înaltă răspundere pentru viitorul poporului român, pentru viitorul tuturor popoarelor, pentru pace și colaborare între toate națiunile lumii !"

NICOLAE CEAUȘESCU

România a devenit, la 23 noiembrie 1986, un loc de pe harta lumii către care s-au îndreptat, cu interes și speranță, privirile a numeroase popoare. Pentru că în marele act politic la care au luat parte milioane de cetățeni români — primul referendum din lume la care poporul a fost chemat să se pronunțe direct asupra unei măsuri concrete de dezarmare — și-au recunoscut interesele și năzuințele cele mai fierbinți milioane și milioane de oameni de pe toate meridianele dornici să trăiască într-o lume fără arme și fără războaie.

Devenită, pentru o zi, un uriaș simbol al unei inimi planetare ce bate la unison pentru pace, România socialistă a demonstrat, prin hotărîrea de a reduce unilateral armamentele, efectivele și cheltuielile militare, voința nestrămutată a întregii națiuni de a participa activ la lupta pentru dezarmare, pentru pace, pentru făurirea unei lumi a înțelegerii și colaborării rodnice între popoare. Noua și deosebit de valoroasa inițiativă de pace a conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost aprobată și sprijinită în mod impresionant de cei peste 17 milioane de participanți la referendum — muncitori, țărani, intelectuali, bărbați și femei, tineri și vîrstnici de la orașe și sate —, care, prin votul lor unanim, au confirmat și întărit vocația de pace ancestrală a poporului român. Spunînd un DA hotărît și unanim reducerii înarmărilor, poporul român a oferit, la acest ceas de grea cumpănă în viața internațională, expresia responsabilității sale înalte față de prezentul și viitorul umanității, afirmîndu-și răspicat opțiunea pentru viață, pentru pace, angajarea cu toate forțele, cu toată convingerea pe singura cale rațională de evoluție a vieții planetare în actualele împrejurări mondiale. Însuflețiți de îndemnurile fierbinți ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, milioane și milioane de oameni ai muncii din patria noastră au transformat o zi de duminică într-o zi a muncii exemplare, exprimînd și astfel semnificația adîncă a actului lor major.

Acest referendum a devenit, prin atmosfera și spiritul ce au caracterizat impresionanta participare, dovada hotărîrii ferme a unor largi categorii sociale de a trăi în pace, de a-și spune răspicat cuvîntul față de ceea ce trebuie să fie ziua de mîine. Mai mult încă, pentru prima oară în lume, tinerii între 14 și 18 ani au fost chemați și ei să se pronunțe în cadrul referendumului de la 23 noiembrie în probleme de importanță vitală pentru existența umanității, cum sînt dezarmarea și pacea. DA-ul rostit din milioane de conștiințe, DA-ul nutrit de milioane de inimi și exprimat în milioanele de semnături decise, care au aprobat reducerea cu 5 la sută pînă la sfîrșitul acestui an a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării noastre marchează, așa cum au subliniat și numeroase mijloace de informare în masă de peste hotare, un pas istoric pe calea trecerii de la vorbe la fapte în problemele atît de complexe ale dezarmării, oferind în același timp un elocvent exemplu în această direcție tuturor popoarelor și țărilor lumii.

Nu este pentru prima oară pe arena mondială cînd România se afirmă cu originalitate și cutezanță ca unul dintre cei mai activi promotori ai unei noi abordări a realităților lumii contemporane. **Votul pentru pace organizat în această toamnă în România reprezintă o manifestare concretă a angajării țării noastre pe calea dezarmării în Anul Internațional al Păcii, fiind în consens, totodată, cu propunerile țărilor Tratatului de la Varșovia de reducere cu 25 la sută a armamentelor convenționale, în Est și în Vest, pînă în 1990. În actualele împrejurări internaționale, grave și complexe, este mai necesară decît oricînd o politică a faptelor, scoaterea din imobilism a procesului de dezarmare și trecerea hotărîtă de către toate statele la conlucrarea tot mai strînsă pentru oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru promovarea fermă a politicii de destindere și securitate, de înțelegere, colaborare și pace în lume.**

„Împrejurările internaționale sînt de așa natură încît astăzi nimic nu poate fi mai important decît trecerea la acțiuni concrete de dezarmare, la adoptarea unor măsuri care să ducă la eliberarea omenirii de pericolul unui război nimicitor", evidențiza tovarășul Nicolae Ceaușescu în strălucita și impresionanta pledoarie în favoarea unor măsuri concrete de dezarmare făcută cu prilejul marii adunări populare din Capitală de la 21 noiembrie. Amplă și profundă analiză științifică a evoluției situației internaționale, a realităților lumii contemporane, a căilor și modalităților de soluționare constructivă a problemelor fundamentale ale epocii noastre, această importantă cuvîntare a pus în lumină, încă o dată, cu puterea argumentelor rațiunii, imperativul participării active, acum, cînd nu este prea tîrziu, la făurirea unei lumi fără arme și fără războaie. Primul pas concret pe calea dezarmării făcut de România socialistă în acest An Internațional al Păcii se înscrie în seria unor inițiative clare și consecvente în acest domeniu, inițiative care, de-a lungul anilor, au contribuit la cîștigarea unui înalt și autentic prestigiu internațional al țării noastre. Continuitatea în relevarea căilor celor mai reale, celor mai directe de edificare a păcii mondiale de către România și președintele Nicolae Ceaușescu înseamnă, pentru politica externă românească, una dintre cele mai dense și mai apreciate direcții de acțiune. După ce, în urmă cu un deceniu și jumătate, din inițiativa României, Organizația Națiunilor Unite realiza un substanțial studiu privind efectele economico-sociale ale cursei înarmărilor, ce punea în evidență relația deosebit de importantă dezarmare-dezvoltare, țara noastră hotăra ulterior înghețarea cheltuielilor sale militare, ca o etapă importantă și necesară pe calea opririi aberantei curse a înarmărilor, indicînd, totodată, multiplele posibilități de transferare a fondurilor eliberate astfel în domenii ale vieții, ale creației pașnice.

Relevabile pentru realismul, substanța și calitatea demersurilor românești pe calea dezarmării și păcii sînt finalitățile consecvent umaniste ale acestora. De la afirmarea răspicată a înaltelor responsabilități ce revin tuturor conducătorilor politici, guvernelor, oamenilor de știință în apărarea dreptului fundamental al oamenilor la viață, la existență liberă și demnă la sublinierea dreptului popoarelor la dezvoltare și indicarea celor mai autentice căi în acest sens, România socialistă și președintele Nicolae Ceaușescu promovează, cu o pilduitoare tenacitate, o orientare politică de slujire fermă a intereselor vitale ale umanității, de edificare a unui climat de securitate și încredere între popoare, care să asigure progresul general.

„A sosit timpul să se treacă de la vorbe la fapte !". Sub imboldul acestui imperativ al epocii noastre, evidențiat cu vigoare de președintele Nicolae Ceaușescu, reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale României nu reprezintă doar un act politic în sine, ci sugerează, în același timp, ce s-ar întîmpla dacă toate statele ar decide un asemenea pas efectiv spre dezarmare. **„Înțelegem** — arăta conducătorul partidului și statului nostru — **că măsurile pe care le ia România nu pot schimba cursul de înarmare, dar am ajuns la concluzia că pot exercita o influență și pot demonstra că trebuie — pornind de la răspunderea față de viitorul popoarelor, al tineretului, al copiilor — să se treacă la dezarmare, să se treacă de la declarații la fapte".** Iată, deci, că inițiativa românească are incontestabilul merit, subliniat de numeroase personalități ale vieții internaționale, de a propune o măsură posibilă, accesibilă, ce ar elibera, fără îndoială, importante resurse pentru dezvoltare. Fără a mai vorbi despre implicațiile politice pozitive și despre consecințele benefice asupra cursului vieții planetare ale unor măsuri similare, adoptate de celelalte state. Aplicată în ansamblul cursei înarmărilor din lume, reducerea cu 5 la sută a bugetelor militare, a armamentelor și trupelor ar însemna, pe plan mondial, între altele, asigurarea unei disponibilități financiare de 50 miliarde de dolari. Să menționăm, între aceste posibile și pe deplin realizabile transferări de fonduri și resurse, doar cîteva, pentru a ilustra și mai bine caracterul devorator al cursei înarmărilor. **Cu 50 de miliarde de dolari pot fi construite, de exemplu, 15 termocentrale cu o putere de 120 MW fiecare sau 1 750 de uzine, ori create 5 milioane de locuri de muncă în țările în curs de dezvoltare ! Prin reducerea cu 5 la sută a armamentelor, s-ar elibera fonduri care ar permite asigurarea cu apă potabilă a circa 2 miliarde de oameni sau combaterea eroziunii solului în țările amenințate să devină deșert. Iar prin reducerea cu 5 la sută a trupelor ar fi economisite 33 miliarde de dolari care ar putea contribui la creșterea în medie cu 5 la sută a alocațiilor pentru educație, sau aproximativ 150 de dolari în plus pentru fiecare tînăr aflat într-o formă sau alta de învățămînt ! Aplicarea propunerilor României numai la continentul nostru,** unde există cea mai mare cantitate de arme și cele mai mari efective de trupe, ar **însemna reducerea armamentelor în Europa cu 1 200 de avioane de luptă, 5 000 de tancuri, 225 de nave de război. Ceea ce ar echivala cu construirea a 120 000 de spitale sau a 11 000 de apartamente,** ori dotările pentru 2,6 milioane de școli.

În fața unor asemenea contraste, în fața unor asemenea deturnări iraționale de fonduri atît de necesare vieții oamenilor, întrebarea „este mult, este puțin ?", nu se poate legitima în nici un fel.

Iată deci cum pasul concret făcut de poporul român pe calea dezarmării în cadrul referendumului istoric de la 23 noiembrie poate deveni un pas istoric la scara continentului sau a întregii planete. Chemarea adresată de președintele Nicolae Ceaușescu tuturor statelor și popoarelor, șefilor de state și guverne, parlamentelor, oamenilor politici de pretutindeni de a acționa pentru eliminarea pericolului nuclear și apărarea dreptului suprem al oamenilor la viață, de a trece, chiar înaintea realizării unor acorduri generale, la reducerea armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare este chemarea rațiunii, a înaltei responsabilități politice și morale într-un moment al istoriei cînd fiecare decizie asumată într-un spirit constructiv și înalt umanist poate însemna cotitura majoră pe calea edificării unui viitor sigur și demn pentru întreaga planetă.

DOINA FRUNTELATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii. Tel. 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale și difuzorii din întreprinderi și instituții — Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".
Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — Sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.